



Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

b1242/43

RESULTATEN VNG BATTLE JANUARI 2009

Slimme Krimp in Sluis

(WEST ZEEUWS-VLAANDEREN)



Resultaten VNG Battle
Slimme Krimp in Sluis
(West Zeeuw-Vlaanderen)

Welke gevolgen brengt demografische krimp in Sluis met zich mee, welke strategieën zijn daarop te definiëren, hoe kan op krimp worden geanticipeerd en welke eisen stelt krimp aan de ontwikkeling van lokaal beleid?



Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1 Leeswijzer	7
2 Gemeentelijke Opdracht VNG Battle Slimme Krimp in Sluis; een unieke kans?	9
3 Wat is scenario denken en hoe gebruik je die?	13
4 Samenvatting scenario's	15
5 Verdieping landelijke scenario's	17
6 Verdieping Sluis scenario's	29
7 Samenvattingen per thema per scenario	39
8 Oplossingen en aanbevelingen per thema per scenario	49
Bijlage 1 Metaforen voor scenario's	57
Bijlage 2 Burgerprofiel passend bij scenario's	59
Bijlage 3 Experimenteren met krimp	63



Voorwoord

Steeds meer mensen worden steeds ouder (vergroezing), we zien steeds meer gekleurde merisen om ons heen (verkleuring) en er zijn steeds minder jongeren (ontgroening).
Dwars daardoor heen loopt de daling van de omvang van de bevolking (bevolkingskrimp). Dat speelt nu al in diverse landen in Europa, ook in Nederland. Kijk eens naar deze tabel.

Prognose aantal krimpende gemeenten in de periode 2008-2025 naar gemeentegrootte

Huidige gemeentegrootte	Bevolkingsafname in
> 100.000	3 van de 28 gemeenten
50.000-100.000	19 van de 48 gemeenten
20.000-50.000	109 van de 179 gemeenten
0-20.000	139 van de 188 gemeenten
Totaal	270 van de 441 gemeenten

bron: CBS, bevolking K&B

In de komende 15 jaren krijgen dus 270 van de 441 gemeenten te maken met bevolkingskrimp. Dat is 61%, 98% van de gemeenten krijgt te maken met krimpende beroepsbevolking. Krimp raakt het gemeentelijk beleid in al zijn facetten. Gemeenteraden krijgen in de komende jaren talloze, krimp-gestuurde herijkingen van het bestaand beleid op hun bord. Weten wat je als gemeenteraad – in het dualistisch bestel – hierover moet willen weten wordt van groot belang. Dat vereist de compositie van gedegen kennis en een andere kijk waarin groeidenker moet worden vervangen door denken in ruimtelijke transformatie, investeren in kwaliteit van arbeidsmarkt en scholing, regionale afstemming over wonen en woonomgeving, toekomstbestendige voorzieningen en talentpool verbinden van vraag en aanbod. Nu al.

De VNG battle 'Slimme Krimp in Sluis' ging uit van toekomstscenario's en probeerde in al drie scenario's het talent van de gemeente Sluis te ontdekken om als gemeente aantrekkelijk en vitaal te blijven.

Doorrijjes werden gemaakt naar de specifieke kwaliteit van Sluis. Met als doel kansrijke beleidsscenario's en strategieën de ruimte te geven.

Het is aan de raad om uit de oriëntatie toekomstmogelijkheden de meest aannemelijke te destilleren. Het is aan de raad om te discussiëren over de antwoordrichtingen op de vragen van Sluis, die we vanuit de scenario-planning hebben trachten te geven. Het is ook aan de raad om op basis van die discussie aan haar college mee te geven welke kaders passen bij de acties die hiervan het gevolg kunnen zijn. Samenwerking in de regio, de provincie en mogelijk over de grens ligt daarbij voor de hand.

Wij hebben dankzij uw gastrijheid veel geleerd van de Battle. Wij hopen dat u er meer mee kunt doen.

In dit geval hebben wij ons doel bereikt, om door onze VNG Battle bij te dragen aan verstandige beleidsscenario's die ruimte geven aan talent en kwaliteit in Sluis.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten



mr. R.J.J.M. Pans,
voorzitter directieraad



1 Leeswijzer

U kunt deze resultaten van de VNG battle op 5 verschillende wijzen lezen.

1. De kortste weg in 10 minuten.
Lees alleen het voorwoord en hoofdstuk 8
2. De langere weg in 15 minuten
Lees niet alleen het voorwoord en hoofdstuk 8 maar ook de vragen vanuit Sluis
3. Een route van 1 uur
Lees niet alleen het voorwoord en hoofdstuk 8 en de vragen van Sluis in hoofdstuk 2 maar zoek ook in de inhoudsopgave naar onderwerpen die u interesseren
4. De lange weg van 2 uur
Begin bij het begin en werk door tot het einde. Begrijp hoe we vanuit Den Haag zijn afgerid om de gemeente te ondersteunen, hoe we door scenario aanpak structuur in de opgave brachten en lees in de bijlage hoe we ons probeerden in te leven in de Sluisenaar
5. De avondvariant
Dit is voor de raadsleden en zeer betrokken inwoners van de gemeente. Bekijk na het lezen van dit document op 19 februari het bijbehorende filmpje, luister naar de uiteenzetting en toelichting en ga in discussie

'Demografische krimp' is 1 van de strategische thema's van de VNG. Ondersteuning van de P10 en gemeenteraden zijn hierbinnen twee van de speerpunten.



2 Gemeentelijke Opdracht VNG Battle Slimme Krimp in Sluis: een unieke kans?

Welke gevolgen brengt demografische krimp in Sluis met zich mee, welke strategieën zijn daarop te definiëren, hoe kan op krimp worden geanticipeerd en welke eisen stelt krimp aan de ontwikkeling van lokaal beleid?

Opdracht

Algemeen

De gemeente kijkt al enkele jaren aan tegen een teruglopend inwonertal. De provinciale prognose laat zien dat de komende decennia geen kentering zal brengen. Ook inspanningen als deelname aan de Emigratiebus kunnen de voorspelde krimp niet voorkomen. In eerste instantie is alleen sprake van krimp van het inwonertal, over enkele jaren is ook sprake van krimp van het aantal huishoudens. Nu krimp bestuurlijk als uitgangspunt is geaccepteerd, is er behoefte aan handvatten om de gemeente Sluis toekomstproof te maken.

Missie en visie

Het college en de gemeenteraad ontwikkelen momenteel in samenspraak vaders voor de toekomst. Na een beknopte schets van trends en ontwikkelingen is de missie geformuleerd:

De gemeente Sluis is een moderne, aantrekkelijke en financieel gezonde gemeente met een recreatieve en landelijke uitstraling en een bovenlokale aantrekkingskracht. De gemeente heelt een duurzame economische ontwikkeling en een passend voorzieningenniveau. Met burgers, bedrijven, instellingen en bezoekers onderhoudt zij een open relatie. In alle gemeentelijke organisatiegedelingen staat een kwalitatieve, efficiënte en correcte dienstverlening centraal.

- De missie lijkt voor de toekomst houdbaar, maar de vraag is welke aandachtspunten voor de visie voortvloeiend uit de krimp en de demografische ontwikkelingen.



Demografische ontwikkeling

- Welke gevolgen heeft de demografische ontwikkeling voor het aantal en de aard van de voorzieningen in de kernen?
- Wat is de impact van de demografische ontwikkeling op het (sport)verenigingsleven en hoe kan aan de bewustmaking ervan inhoud worden gegeven?
- Heeft de demografische ontwikkeling ook gevolgen voor het aantal en de aard van de activiteiten die verenigingen ontstoken en zo ja, welke?
- Hoe worden ingezet op handhaving van zoveel mogelijk voorzieningen in zoveel mogelijk kernen of moeten voorzieningen juist worden geclusterd in een aantal dragende kernen en voor de overige kernen worden ingezet op de bereikbaarheid van de voorzieningen?

Volkshuisvesting

- De focus van de gemeentelijke woonvisie ligt op selectieve groei en zorgvuldig beheer. Met name de kwaliteit van de onderkant van de woningmarkt baart grote zorgen en vereist maatregelen. Groei van de woningvoorraad is enerzijds noodzakelijk voor de bekostiging van de herstructureringsopgave, maar anderzijds leidt een verrijming van het aanbod weer tot meer problemen aan de onderkant ervan.
- De doopstelling van de woonvisie lijkt in tegenspraak met de demografische ontwikkelingen. In hoeverre is de doopstelling van de woonvisie het aantrekken van nieuwe inwoners, nog meetel?
 - Voor welke uitdagingen komt de gemeente te staan bij de herstructurering van de woningvoorraad, op welke strategische partners kan zij daarbij een beroep doen en uit welk instrumentarium kan zij putten?
 - Hoe kan een talans worden bereikt tussen enerzijds nieuwbouw en anderzijds herstructurering van de bestaande woningvoorraad?
 - Wat wordt de impact van de tweede woningmarkt op die van de permanent bewoonde woningen?
 - Is er nog de consequenties voor het beleidsveld ruimtelijke ordening in beeld.

Onderwijs

- De gemeente telt thans 22 basisscholen. De verdeling tussen openbaar en bijzonder onderwijs is half om half. De onderwijssoorten zijn ondergebracht bij een tweetal stichtingen. De scholen zijn gesitueerd in 14 kleine kernen. De bestuurlijke praktijk laat zien dat aan het behoud van de school door de inwoners van de kernen sterk wordt gelicht. Volgens de bevolkingsprognose zal in 2020 het aantal basisschoolleerlingen met meer dan 30% zijn gedaald. Daarbij komt nog de toenemende concurrentie die de scholen onderziden vanuit België. En dit heeft zich niet alleen tot de grensdorpen.
- Welke gevolgen heeft de sterke terugloop van het aantal leerlingen in eerste instantie voor de kinderopvang, de peuterspeelzalen en het basisonderwijs en naderhand voor het voortgezet onderwijs?
 - Welk beleid vraagt dit van de gemeente en hoe kan zij hiervoor bij de inwoners draagvlak verwerven?
 - Welke mogelijkheden staan de gemeente ten dienste om te anticiperen op deze toekomstige ontwikkelingen?

Voorzieningen en activiteiten

- Begin 2009 wordt een leefbaarheidsonderzoek uitgevoerd. Dit omvat zowel een kwantitatief aspect (veronderstelde leefbaarheid = inventarisatie van de aanwezige voorzieningen), als een kwalitatief aspect (beleefde leefbaarheid). Naar het laatste wordt alleen in de 10 kleinste kernen onderzoek gedaan. Het hoofdoel van het onderzoek, dat de vorm krijgt van een monitoringinstrument, is tweeledig.
- Inzicht verkrijgen in de voor de gemeente Sliuis duurzame en betaalbare sociale infrastructuur;
 - Inzicht krijgen op welke voorzieningen en activiteiten nodig zijn om de leefbaarheid in de kernen in stand te houden of te verbeteren.

Economie en arbeidsmarkt

- Recreatie en toerisme is de kern waarop de gemeente drijft. De gemeente doet dan ook forse investeringen om dit vlegwiel draaiende te houden, hetgeen onder andere blijkt uit forse investeringen in de openbare ruimte. Recreatie-ondernemers staan vervolgens echter niet te trippelen om de buidel te trekken. Bij diverse kernen is een bedrijventerrein aanwezig met daarop kleinschalige, niet-milieubelastende bedrijven. In de agrarische sector is sprake van steeds verder gaande schaalvergroting. De zorgsector wordt als werkgever steeds belangrijker. Jongeren die voor hun studie zijn weggetrokken uit Zeeuws-Vlaanderen kiezen er bij hun entree op de arbeidsmarkt niet voor om terug te keren naar de regio, terwijl de bedrijven juist aangeven aan dit talent behoefte te hebben.
- Heeft de demografische ontwikkeling, gezien in lokaal, nationaal en Europees perspectief, consequenties voor recreatie en toerisme in de gemeente Sliuis?
 - Kan de toeristisch-recreatieve sector, gezien tegen de achtergrond van krimp, nog 20 jaar mee?
 - Als sprake mocht zijn van negatieve gevolgen, welke rol moet de gemeente zich dan aanmeten om dit bij te keren?
 - Wat zijn de gevolgen voor de bedrijventerreinen en de daarop gevestigde bedrijven?
 - Welke strategie wordt aanbevolen voor de exploitatie van de bestaande bedrijventerreinen en moet tot uitbreiding van deze terreinen worden overgegaan?
 - Welke acties moet de gemeente ondernemen om het hoofd te bieden aan het terugkomen van (agrarische) bedrijfspanden en -woningen?
 - Een krimpende arbeidsmarkt en een steeds grotere behoefte aan zorgpersoneel: hoe kan deze paradox worden omgeboogen in een duurzame oplossing?
 - Hoe kan worden bevestigd dat jongeren na voltooiing van hun HBO- of WO-opleiding terugkeren naar de regio Zeeuws-Vlaanderen om vacatures op dat niveau in te vullen?



Infrastructuur

Een afnemend aantal inwoners betekent niet dat de infrastructuurle voorzieningen kunnen worden beperkt. Bij de aanleg ervan kan hier misschien wel worden op geanticipeerd.

- Gees slimme oplossingen die leiden tot een correlatie tussen een afnemend inwonertal en de aanleg van nieuwe infrastructuurle voorzieningen.

Gemeente/inwanden

Sluis loost als krimpgerneente grote financiële risico's. Immers, de omvang van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds is onder meer gerelateerd aan het aantal inwoners. De discrepantie tussen kosten en inkomsten wordt steeds groter.

- Welke mogelijkheden staan de gemeente ten dienste om al dan niet samen met gemeenten die in eenzelfde situatie verkeren te bevoerkstelligen dat de verdeling van de middelen uit het Gemeentefonds zodanig wordt gewijzigd dat recht wordt gedaan aan de demografische ontwikkelingen of kunnen de pijlen beter worden gericht op bekostiging door het rijk van specifieke knelpunten, zoals de herstructureringsopgave en frictiekosten?



3 Wat is scenario denken en hoe gebruik je die?

Wat is scenarioplanning nu eigenlijk

Scenarioplanning is een methode om beleid te ontwikkelen in een turbulente omgeving en in geval van risicovolle strategische keuzen. De situatie, waarin krimpgerneenten als Sluis verkeren, is ook zo'n turbulente omgeving!

Het Centraal Planbureau onderscheidt een viertal scenario's, die samen elke denkbare toekomst omvatten. Vanuit een aantal dimensies wordt naar de ontwikkeling van de samenleving gekeken.



Om het geheel overzichtelijk te houden worden de scenario's in twee dimensies gepresenteerd.

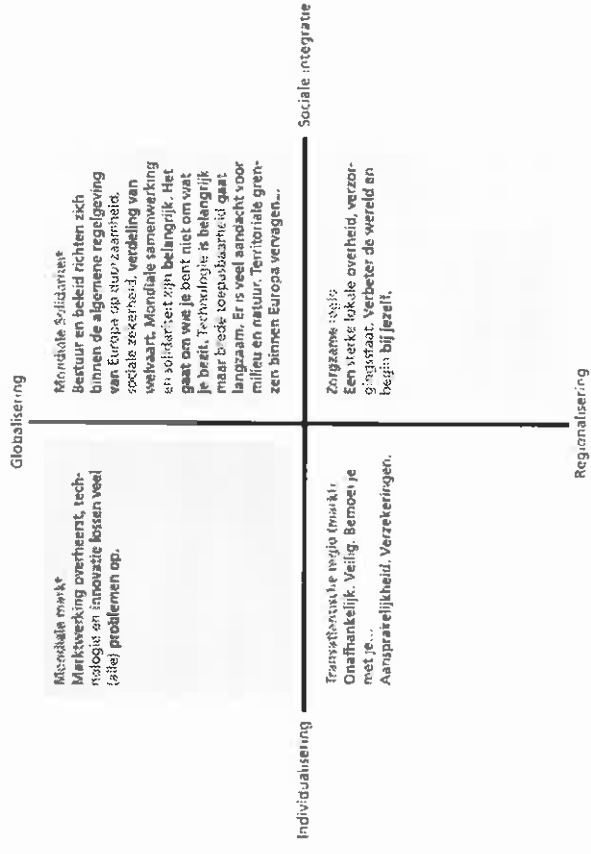
- mate van globalisering.
 - mate van invloed van de markt.
- De andere dimensies vindt u in de kenmerken per scenario terug. Door consequent binnen één scenario door te denken en een vertaling te maken naar de schaal van SluisZeeuws-Vlaanderen en naar het handelingsperspectief van de gemeente zijn vier zeer uiteenlopende toekomstperspectieven voor Sluis op vier zeer extreme situaties ontstaan.
- Het is zeer onwaarschijnlijk dat de toekomst zich in een van die vier gedaanten zal voordoen. Kieszen uit een van die vier en daar het beleid van de gemeente Sluis met haar partners op riltussen heeft dus geen zin.

Het is wel zinvol om te bekijken welke perspectieven zich in elk van de vier of in meerdere scenario's voordoen. Welk scenario ook waarschijnlijk wordt of in welke combinatie scenario's zich ook voordoen, deze perspectieven zullen steeds aangetroffen worden. Het ligt daarom voor de hand om dergelijke perspectieven als de meest kansrijke voor beleid te beschouwen.

Tegen deze achtergrond wordt aanbevelen de analyses in dit rapport te uitschrijven en knuizen voor gemeentelijk beleid te maken.



4 Samenvatting scenario's



Transatlantische markt

Deze wereld wordt gekenmerkt door een kritische houding van mensen, organisatie en landen ten opzichte van elkaar. Burgers en consumenten zijn conservatief en behoudend. Bedrijven die eenvoudige functionele producten leveren en het de klanten gemakkelijk maakt, doen het goed. Het streven naar veiligheid, voorkomen van risico's en onafhankelijkheid bepaalt ons doen en laten. Goed voedsel, gegarandeerde levering van water en energie zijn een groot goed. Voorzichtigheid is een belangrijk onderwerp voor bedrijven, consumenten en overheid. De overheid heeft zich teruggetrokken en beschermt vooral de belangen van het eigen land. Politie en terrorisme bestrijding zijn wel Europese aangelegenheden. Motto's: huis en haard; respect, kon naar werken, I love Nederland.

Zorgzame regio

Zorgzame regio is een wereld waar verantwoordelijkheid en zorgzaamheid centraal staan. De burgers vinden dat de materiële welvaart en de globalisering te ver zijn doorgeschoten. Iedereen is sterk op zijn of haar eigen directe sociale leefomgeving (familie, buurt) gericht. We lossen de problemen met elkaar en de lokale overheid op. Mensen spreken elkaar aan op gedrag; er is meer sociale controle. Het hoeft helemaal niet verder, vindingzamer, meer en sneller. Er wordt selectief geïnvesteerd in technologieën. Technologieën die de kwaliteit van het leven verbeteren doen het goed (life science, duurzame energie). Bedrijven concurreren op (lokaal) maatschappelijk nut. Er is sprake van grote solidariteit tussen generaties, haves en haven't etc. we moeten en willen het samen doen. Motto's: Verbeter de wereld en begin bij jezelf, small is beautiful, een goede buur is beter dan een verre vriend.

Dit scenario moet niet worden geassocieerd met Nederland in de jaren '50!

Mondiale markt

In de wereld volgens het scenario Mondiale solidariteit staan samenwerking en solidariteit centraal. Onder druk en met medewerking van burgers en bedrijfsleven is een slagvaardige Europese overheid ontstaan. Er is sprake van een succesvolle internationale samenwerking op economisch, sociaal en technologisch gebied tussen de EU, andere handelsblokken en internationale organisaties als WTO en de UN. Binnen de EU hebben individuele lidstaten veel ruimte en er is sprake van een sterk lokaal bestuur. Organisaties onderscheiden zich van de concurrentie door duurzame vernieuwingen in producten en productieprocessen. De technologische ontwikkelingen in de EU gaan niet zo snel als in de VS en Japan. De zorg voor veiligheid staat een versnelling in de weg. Er is sprake van een stabiele, gematigde economische groei. Eerlijke verdeling en een gunstige leefmilieu zijn niet zo belangrijk als economische groei. Burgers, werknemers en werkgevers en overheid hebben veel collectieve plichten.

Mondiale Solidariteit

Welkom in de snelle wereld van de mondiale markt! Hier heerst ongebreidel kapitalisme. Scholen en woningcoöperaties zijn private en grensoverschrijdende ondernemingen. Overheden en grenzen spelen nauwelijks nog een rol in de levens van ons vrije, zelfstandige en, laten we eerlijk zijn, ook wel wat hedonistische consumenten. Nieuwe markten als China, India en Brazilië zijn booming, en spelen een belangrijke rol in de wereld. Dit is een opwindende en zeer optimistische tijd: het gaat ons economisch voor de wind, en de wetenschap maakt op alle denkbare terreinen grote sprongen. Nanotechnologie, alternatieve vormen van energie en geneesmiddelen waarvan we ons in 2005 nog geen voorstelling kunnen maken, zijn deel van het dagelijks leven.

Kortom, dit is een wereld vol kansen voor ondernemende regio's als Zeeuws-Vlaanderen.



5 Verdieping landelijke scenario's

Aan de hand van verschillende thema's hebben we ons verdiept in de scenario's.

- Demografische ontwikkelingen
- Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
- Onderwijs
- Leefbaarheid en sociale infrastructuur (voorzieningen en activiteiten)
- Economie en arbeidsmarkt
- Infrastructuur
- Gemeentefinanciën

Wij hebben ons bij ieder thema de volgende vraag gesteld.

Wat moeten wij als projectgroep weten van bijvoorbeeld het onderwijs in Nederland in 2030 denkend vanuit een bepaald scenario, om de Krimp vraagstukken in Sluit met betrekking tot het onderwijs te kunnen beantwoorden (zie hoofdstuk 2).

Transatlantische regio (markt)

Demografische ontwikkelingen

- Immigratie en emigratie.
- Acties met betrekking tot de zorgverleners
- Emigratie naar urbane gebieden (hoger opgeleiden)
- Bevolkingsproblemen:
 - Meer jongeren
 - Minder jongeren
 - Meer alleenwonende mensen
 - Minder gezinnen, minder gezinnen met kinderen en minder kinderen per gezin
 - Gemiddelde levensverwachting blijft gelijk t.o.v. 2008

Opleidingsniveau:

- Veel ICT-gerelateerde mensen
- Zelfs laagopgeleide blijft maximaal gelijk t.o.v. 2008 als het met daait (geen kans economie, veel behoefte aan middelbaar geschoolede werknemers)

Zorgzame regio

Demografische ontwikkelingen

- Vergevoerde Emigratie diverse bevolkingsgroepen
- Ontgroening en vergrijzing:
 - instel en instel van kinderen
 - na veelvuldig immigratie en gemineralisering
 - lichte bevolkingsgroei vooral in de Randstad
- 'Dud' Sluizenaren' komen terug naar Sluis, ontvluchten Randstad:
 - back to basic van hype naar daadwerkelijke omleg in denken en doen
 - overzwing (leidendvorigers en uertgers teruggeven naar Sluis)

Mondiale Solidariteit

Demografische ontwikkelingen

- De totale bevolkingsgroei in Nederland wordt gekarakteriseerd door een lichte stijging maar is over het algemeen stabiel te noemen. De lichte toename van de bevolking wordt veroorzaakt door arbeidsmigranten (die het overgrote deel van de toename vormen) en politieke vluchtelingen. Daarnaast ontgroening en vergrijzing een belangrijk kenmerk voor plattelandsgebieden.
- Vooral gebieden met een hoge bevolkingsgroei. Daarvoor is ontgroening en vergrijzing een belangrijk kenmerk voor plattelandsgebieden.
- Vooral naarmate gebieden verder van de steden liggen wordt ze gekarakteriseerd met krimp. De jongeren uit deze gebieden trekken massaal naar de steden met hoger en universiteit onderwijs. Er blijven meer ouderen achter, maar in dit wereldbeeld zijn zij wel het op hoge leeftijd gevond en actief.
- De levensverwachting van de ouderen ligt boven de 85. Er wordt verwacht dat ook zij hun steentje bijdragen aan de samenleving en de pensioengerechtigden wordt geleidelijk verhoogd. De bevolkingsgroepen zijn niet homogeen, binnen de groepen 'jong en oud' bestaan diverse leeftijden en stakketten.
- Er is een toename van kleinere en ééngezinshuishoudens. Dit komt door meer scheidingen, de hogere leeftijdsverwachting en het langer zelfstandig blijven van jongeren.

Mondiale markt

Demografische ontwikkelingen

- Geografische bevolkingsgroei: We relativiseren de groei van de bevolking vaak, maar in welvarende gebieden als Nederland is de groei gering en geconcentreerd in de grote steden. In landelijke gebieden loopt de bevolking zelfs terug.
- Kleine huishoudens: burgers zijn carnategericht. Er is geen tijd voor grote gezinnen.
- Hoge levensverwachting: de medische wetenschap heeft grote sprongen vooruit gemaakt. Oude en maken verfrissingsoverwijs aan voor de 65 van de Nederlandse bevolking uit, en zijn het op hoge leeftijd actief op de arbeidsmarkt.
- De arbeidsmarkt is groot. Binnen de EU zijn landsgrenzen nauwelijks van betekenis. De EU laat ook hoog opgeleide migranten van buiten de Unie toe.
- De werkhouding is teruggekeerd op haar kernwaarden. Betaling wordt alleen gegeven als die taken uit te voeren. Er is geen sprake van inkomenspolitiek of hervorming van geld. Inkomensverschillen zijn dan ook groot en zichtbaar in de maatschappij. De totale welvaart is echter een stuk hoger dan in het begin van de eeuw. Ook aan de onderkant van de inkomenschaal heeft men het relatief goed, en op het niveau van de sociale vangnet dat nog bestaat wordt weinig beroep gedaan.

Transatlantische regio (markt)

Onderwijs

- Minder investeringen in onderwijs vanuit de overheid
- Minder scholen
- voornameelijk private scholen
- veelal openbaar basisonderwijs
- meer nadruk op beroepsopleiding
- Grote klassen
- Incomen is gekoppeld aan onderwijskosten
- Burgerschap naar beste school (qualiteit)

Zorgsame regio

Onderwijs

- Het aantal leerlingen daalt
- De volwassene educatie loopt terug
- Iedereen moet toegang hebben tot het onderwijs
- Gratis onderwijs
- Geoloog voor gebouwen:
- minder gebouwen
- multi-functioneel
- brede school
- leder dorp heeft zijn eigen onderwijsvoorziening (mogelijk door bijdragen van vrijwilligers)
- Wie is er onderwijs?
- veel ouderen
- Burgerparticipatie (leesouders)
- Inhoud
- Nadruk op onderwijs in de zorg
- Machtshierarchische stapte is vanzelfsprekend
- Combinatie van theorie en praktijk (misschien richting het gldstelsel ontwikkelen)
- Gezocht op gezamenlijke aspecten

Mondiale Solidariteit

Onderwijs

- Door de wijze waarop de bevolking is opgebouwd en waar de concentratie van leeftijdsclassen zich bevindt, wordt het onderwijs aanbod geclusterd op die plaatsen waar veel jongeren zijn: boezemal. Doordat veel jonge mensen verhuizen naar plaatsen met goede onderwijsvoorzieningen, trekken verspreid deze ontwikkelingskijft. Hierdoor is in steden voldoende vraag en aanbod van onderwijs op alle niveaus. Buiten de wereldwijde gebieden die ontgroenen en vergrijzen is het onderwijs aanbod aangepast aan het (beperkte) aantal leerlingen. Vanwege de krimp hebben veel basisscholen in kleinere dorpen de deuren noodgedwongen moeten sluiten. Er zijn 24 UNESCO plaatsen voor het basisonderwijs, dit is feitelijk een moderne variant van de vroegere kostscholen.
- Scheikingsgeschiedenis worden gebruikt voor een groot gebied en bieden onderwijs aan vanuit verschillende levenswijzen. Een andere ontwikkeling in dit scenario is internationale samenwerking tussen scholen. Dit wordt vertrekt doordat steeds meer mogelijkheden ontstaan om te communiceren via internet, webcams, etc.
- Doordat mensen op hogere leeftijd nog gezond zijn en actief deelnemen aan de samenleving ontstaat ook het 'leven lang leren'. Vooral ouderen die minder zijn gaan werken of gepensioneerd zijn, zoeken (weer) naar mogelijkheden voor persoonlijke, sociale en maatschappelijke ontwikkeling. Dit leidt tot een toenemende behoefte aan cursussen en trainingen voor ouderen. Ook hier wordt steeds meer gebruik gemaakt van communie via internet, webcams en nieuwe, meer geavanceerde audiovisuele apparatuur, etc. Ondanks deze technologische blijft er behoefte aan menselijke sociale contacten en persoonlijke uitwisseling van ervaringen. Daarom wordt hierop ingespeeld door op diverse plaatsen 'vrijwilligers' hiervoor te bieden in multifunctionele centra met bijvoorbeeld een bibliotheek, ontmoetingsruimten, sportfaciliteiten, museum, etc.

Mondiale markt

Onderwijs

- In 2030 is het aantal scholen voor basisonderwijs wereldwijd onderwys gebaseerd.
- Zowel het aantal als het voortzetting onderwijs reis zich zoveel mogelijk op de economische omgeving. De belangrijste bedrijfskanten (innovatieve technologie en business) hebben veel invloed op de inhoud van het onderwijs. Bedrijven zijn meer dan de overheid financier van het onderwijs.
- Kinderen worden toegelaten op creatief en innovatief denkvermogen en technologische vaardigheden. Het creëert participatie van het onderwijs is bewustzijn van de waarde (en de schoolheid...) van de natuur (dus marktbaseerd). Het partikulier onderwijs heeft een deel van het aanbod overgenomen. Ouders stellen hogere eisen voor kwalitatief onderwijs en richten die scholen zelf op.
- Het HBO in Nederland krijgt een sterk internationaal karakter. Internationale Kennisvoorseling, veel buitenlandse studenten (het trakt studenten uit de hele wereld), samenwerking met universiteiten in de wereld op het terrein van duurzame ecologie en technologie, wetenschappelijke etc. Bedrijven hebben een groot financieel belang in het HBO.
- Het HBO heeft een breed scala aan bedrijfsopleidingen afgeleend op de vraag van de bedrijven in het gebied.

Leefbaarheid en sociale infrastructuur

- Veel aandacht voor veiligheid op straat:
- Politie snel oproepbaar via digitaal meldpunt
- Op iedere hoek van de straat hangen camera's
- Armer fysiek voorzieningen aanbod:
- Theater
- Bibliothiek
- Buurthuis
- Sportclubs (privaat)
- Minder aandacht aan kinderopvang
- Minder vrijwilligers
- Meer behoefte aan ambulante zorg (privaatrechtelijk financieren)

Leefbaarheid en sociale infrastructuur

- Mensen zorgen meer en vaker voor elkaar (familie, buurt)
- mantelzorg, informele zorg
- kinderopvang gezamenlijk door ouders (ook een vorm van coöperatie)
- Het zorgaanbod is aanvullend op de informele zorg
- Wij-gewel: overheid en budget
- Meer onderlinge afhankelijkheid:
- analoge - digitaal
- communities
- Vredelichheid
- Gemeenschappelijk onderhoud leefruimte (wonderdienst, schoonmaak)
- Samen verantwoordelijk zijn
- Aanspreken en tolerantie: bekend maakt be-mind
- Het gaat er niet om voorzieningen op hetzelfde peil te houden voor mensen die er niet meer zijn
- Verder ontwikkelen cultuur-concepten: combineren maatschappelijke en commerciële voorzieningen en rol van bewoners daarin

Leefbaarheid en sociale infrastructuur

- Behoud en verbetering van de lokale leefbaarheid en sociale infrastructuur zijn belangrijke items in dit scenario. Dit is niet alleen terug te zien in de manier van bouwen bij volkshuisvesting met het creëren van multifunctionele centra, maar ook bij de aandacht voor versteking van het openbaar vervoer in de toekomst. Initiatieven zoals het burger-alarm, de burgerwacht en grensoverschrijdende samenwerking tussen gemeenten. Alle burgers zijn aangestipt op het terug-alarm. Bij het burgeralarm worden burgers bij ingevallen, gewaarschuwd met als doel spreiden van burgerhulp aan de veiligheidsdiensten. Voor iedereen geldt de burgerschapsdienst. De invulling van deze maatschappelijke dienst is legio en richt zich zowel op activiteiten voor de eliter als op maatschappelijke zwakke en ak zwakte eron in andere landen. Mensen onderscheiden zich door intensief in te zetten voor de maatschappelijke belangen. Gewaardeerde leden van de gemeenschap zijn burgers die zich hier in onderscheiden (denk hierbij aan voorbeelden als majoor Boshart, dominee Visser, Jacques de Miliiano).
- Door de stijgende leeftijd van mensen is het bieden van zorg belangrijk en noodzakelijk. De overheid voelt zich verantwoordelijk voor het borgen van goede zorgvoorzieningen voor diegenen die niet langer zelfstandig kunnen wonen (al dan niet met hulp van familie of bureu). De zorgvoorzieningen worden ontwikkeld en aangeboden in samenwerking met private partijen. Voorzieningen als woonzorgwoningen, multifunctionele verpleeghuizen, seniorenwats met zorgruimte, ruimte voor huis- en tandartspraktijk en winkel voor audiovisuele hulpmiddelen) zijn overal te vinden. Om te bevorderen dat het terugvallen op intensieve zorg zo laat mogelijk nodig is en zo de kosten voor zorg betaalbaar te houden wordt door partijen (zowel overheid als private partijen) sterk geïnvesteerd in welzijnsvormen. Overheden, insten en diverse andere instansen promoten een gezonde levenswijze met sporten, beperking van alcohol, tabak en voedingsmiddelen met verzadigde vetten, zout en suikers. Een gezonde levenswijze is door iedereen geaccepteerd en wordt als norm ervaren.
- Er zijn veel internationale contacten met overheden en andere organisaties, ook intercontinentaal. Elke stad, kleine gemeente, woningcorporatie, etc. heeft één of meerdere samenwerkingsverbanden met andere steden of gemeenschappen op andere continenten.

Transatlantische regio (markt)

- Economie van arbeidsmarkt
- Gebruik betaal principe
- Langere doorlooptijden
- Groter verschil tussen arm en rijk
- Flexibele werktijden
- Veel vast contracten, geen vaste functies
- Veel MBO banen, bijgevoerd, maximaal productie, gestandaardiseerd productieproces
- Loger: arbeiders trekken naar urbane gebieden
- Meer toerisme binnen Nederland
- Meer toerisme binnen West-Europa
- Beit is zomers klimaat voor toerisme
- Meer bejaerdtoerisme
- Toename van singletoerisme
- Door mit der vrijwilligers is er meer professionele inzet nodig
- Partnerschaptoeren in de zorg wordt minder duur: hennipartijen

Zorgzame regio

- Economie en arbeidsmarkt
- Sohere levenswijze
- Arbeidsmobiliteit is ongeveer hetzelfde als in 2000
- Vooral regionale bedrijvigheid
- Aktiverende vraag door krimp
- Het toerisme neemt toe, vooral regionaal
- Minder arbeidsmarkt als gevolg van minder commerciële dienstverlening en minder consumptie
- Geen staatsorde: Maak kostwinnersmodel
- Verdwijnt
- Minder oelieverminderingen voor regionale Vlaamse economie door harmonisatie EU-regelgeving
- Ieder huishouden heeft zijn eigen groenteschuur: gezond en duurzaam, je weet wat je eet

Mondiale Solidariteit

- Economie en arbeidsmarkt
- De economie kent een gematigde stijging. Dit komt vooral doordat de Europese regelgeving en internationale verdragen op het gebied van bijvoorbeeld klimaat en voedselveiligheid samensamen werken. Mede door de demografische ontwikkelingen (minder jongeren, hogere leeftijdsverwachting en relatief gezonde ouderen) is de pensioenschuldige leeftijd verhoogd naar minimaal 70 jaar. Het sociale uitkeringstelsel is sterk voor de zwakkeren in de samenleving. Misbruik van de regelingen wordt hard aangepakt. Nederland heeft boven op deze Europese regelingen, die overall gelijk zijn, een eigen pakket aan maatregelen. Zo hebben gemeenten de voor sociale armoedigen in medevoorsid gekregen. Gemeenten bieden de sociaal zwakke groepen extra ondersteuning aan, zoals consumentenadvies en voedselpakketten.
- Door de implementatie van internationale duurzame ontwikkelingsdoelen is persoonsinformatie in alle lidstaten van de EU beschikbaar. Het burgersamennummer heeft een internationale toewoening gekregen. Ook worden diploma's allernaal internationaal erkent. Ook doordat de sprekers (binnen Europa) voor een groot deel transparant zijn geworden is (tijdelijke) arbeidsmobiliteit makkelijker geworden. Voor de jongeren wordt het steeds minder zelfsprakende om zich permanent in een land te vestigen. Mensen voelen zich niet voor hun hele leven aan één regio gebonden maar reizen de studie- en werk-mogelijkheden achterna. Jonge mensen vestigen zich vooral in grote steden met hoger beroepsniveau en een universiteit. Het gevolg hiervan is dat plaatselijke gebieden sterk ontgroenen.
- Nederland heeft zijn landbouw activiteiten verlegd naar duurzame veeveel en landbouw producten. Nederland kent veel duurzame veeveel productie bedrijven. De landbouw is groentevriend en de productie van melkvee voelert verpakt zich steeds naar China. Op bezette schaal worden in Nederland producten voor biobrandstof verbouwd (veilig gemanteleerde populierhossen, zonnebloemen, e.d.). Per regio zijn grote verschillen te zien. Er wordt geproduceerd waar de gunstigste voorwaarden aanwezig zijn.

Mondiale markt

- Economie en arbeidsmarkt
- Zakelijke economie
- De nadruk ligt op de kennis-economie. De beroepsverdeling is dus hooggevoerd
- De arbeidsmobiliteit is hoog en (de land)grenzen spelen geen rol. De arbeidsmarkt is zeer flexibel en er valt voldoende werk te vinden (voorspraken bestaan eigenlijk niet meer)
- Veel mensen werken vaak vanuit huis (telewerk)
- Mensen werken langer door, waardoor de gemiddelde beroepsbevolking ouder is
- Er komen meer toeristen uit het buitenland (bijvoorbeeld uit de BRIC-landen)
- De Nederlandse economie is minder een productieve en meer een dienst-economie geworden
- In plaats van Europees wordt er mondiaal aanbesteed
- Het landschap is een economisch product geworden

Infrastructuur

- Volop digitale en technische studies
- Vindt openbaar vervoer
- Meer gebruik auto
- Groen uitbreiding van het vngennet, spierding van verkeer door flexibele werktijden en andere levenswijze
- Groen onderhoud van het wegennet

Infrastructuur

- Te zien het openbaar vervoer er dit?
- terugdraaien privatisering (bus, ns)
- misschien gratis ov
- ov verzoekt
- ov is vraaggestuurd
- vrijwilliger vervoer, belbus, buurtbus
- Onderwijs, werken en wonen is meer regionaal gericht
- athame nationaal verkeer
- Veilige inrichting van het wegennet, schieden langzaam en snel verkeer)

Infrastructuur

- Het Nederlandse wegennetwerk is voltooid en kan niet verder worden uitgebreid. Het gebruik van auto's wordt ontmoedigd om files zoveel mogelijk te voorkomen. Er is een grote maatschappelijke acceptatie van de maatregelen die gericht zijn op vermindering van het autoverkeer. Het gaat om maatregelen zoals belastingheffing naar het aantal gereden kilometers en extra belastingen voor auto's die niet duurzaam zijn. Steeds meer mensen rijden een elektrische auto.
- Tegelijkertijd worden geïnvesteerd in andere vormen van vervoer. Het openbaar vervoer is goed georganiseerd. Er is een grote diversiteit in het aanbod, dat varieert van HS, tram, metro, busvervoer, wijk en buurtbussen op oproep e.d. Er zijn goede, snelle internationale treinverbindingen met de HS naar België, Frankrijk, Duitsland en de rest van Europa, en wijkverbindingen naar Groot-Brittannië. In dun bevolkte gebieden waar veel ouderen wonen die afhankelijk zijn en minder mobiel worden: zwaarver tegen openbaar vervoerplan aangeboden. De overheid subsidieert de niet-waarde. De nationale markt voor het openbaar vervoer is opengebroken. Hierdoor is er voldoende concurrentie.
- In het openbaar vervoer worden alleen transportdoelen gebruikt die voldoen aan Europese normen. Het personenvervoer met de trein wordt gestimuleerd om zoveel mogelijk de intensiteit van het gebruik van de spijwijken stabiel te houden. Ook het vrachtwagenvervoer wordt gestimuleerd gebruik te maken van vervoer via waterwegen en het spoor. Voor de goede bevoorrading en bereikbaarheid van steden zijn diverse maatregelen aangenomen: ontwikkeld zoals de binnenstadservice vracht door de gracht, en het zoveel mogelijk bundelen van goederenstromen. De infrastructuur voor ICT is optimaal en gaat in elkaar vliegen: worden steeds meer overbodig. De netten voor gas en olie wordt onderhouden maar niet meer uitgebreid. Er wordt veel geïnvesterd in uitbreiding van het elektrificatieverkeer van weg naar elektrificatie auto's. Voor de elektrificatie van het K&A systeem (intelligente snelwaaibaan) is ingezet. Met een simpel apparaat dat een waarschuwing geeft en gebied licht worden automobilisten gewaar-schuwd.

Infrastructuur

- Op het punt van verkeer en vervoer worden technische innovaties ten volle benut
- Het wegennet wordt verlicht en sterk verbeterd.
- Het volledig gebruik van de openbaar vervoer is snel en heeft voldoende dekking, met name in de stedelijke gebieden.
- Voor een spoor wagen met er: quest openbaar vervoer kunnen grote afstanden tussen woon- en werkplaats eenvoudig worden overtrokken. Luchthavens krijgen de ruimte, kunnen ook op zee gebouwd worden
- Over de infrastructuur: informatiebronnen kunnen overal en altijd elektronisch worden geraadpleegd.

Transatlantische regio (markt)

Gemeentefinanciën

- Minder geld in gemeentefonds
- Minder OZB
- Meer private investeringen
- Meer inkomsten uit handhaving (w.v.m. veiligheid)
- Belasting voor immigranten
- Minder sociaal vangnet
- Minder subsidies voor sociale activiteiten

Zorgzame regio

Gemeentefinanciën

- Het verdeelmodel wordt aangepast naar wat er nodig is in gemeenten om kwaliteit te bieden
- Lokale en regionale belastingen
- Mbr. krimpproblematiek: moeten de inkomsten niet alleen afhankelijk zijn van het aantal inwoners
- Sterke focus op verspreiden van veel uitgaven tegenover weinig inkomsten (economische groei is laag)
- Door sociale cohesie is het beroep op betaalde voorzieningen wellicht klein
- Overheid – partner, met partnerschap valt grote verdiensten (i.p.v. subsidies)
- EU subsidie voor duurzame landbouw via gemeenten of regio

Mondiale Solidariteit

Gemeentefinanciën

- Door het krapen van de bevolking, zijn de gemeentefinanciën vanuit de traditionele inkomensbronnen. Dit heet is ook bij de overheden doorgevoerd. Gemeenten krijgen meer ruimte om andere bronnen van inkomsten te genereren. Het gaat hier om inkomsten door private publieke samenwerking. Voorbeelden hiervan zijn gemeenten die mede eigenaar zijn van kleinschalige nieuwe energieproductiebedrijven (zonne-energieparken, windmolens, biomassa, opslag, opslag, etc.). Ook is het belastinggebied voor gemeenten uitgebreid met gemeentelijke opbrengsten, een pro. tax component in de toeristenbelasting en extra heffingen bij overmatig energiegebruik.
- Vanuit de EU en de Australische rijksoverheid worden budgetten voor lokale overheden anders verdeeld. Bij de nieuwe verdeelstelsels is rekening gehouden met benodigde investeringen in krimpende regio's. Hier worden wel diverse voorwaarden aan gesteld, bijvoorbeeld de verplichting dat de betreffende gemeenten een goed onderhouden beleid met bijbehorend maatregelenpakket voor aanpassing aan krimp hebben.

Mondiale markt

Gemeentefinanciën

- De rol van de overheid is beperkt, veel zaken worden aan de markt en maatschappelijke organisaties overgelaten. De inkomsten en uitgaven van de overheid (rijk, provincie en gemeenten) zijn daarom beperkt in omvang.
- Zelfs het motto 'minder overheid, meer markt' worden traditionele overheidstaken steeds meer aan andere overheden. De overheid garandeert slechts een minimum aan zorg, arbeidsbeleid, onderwijs etc. Het niveau van dat minimum wordt door de centrale overheid vastgesteld.
- De belastingdruk van de lokale overheden is uitsluitend beperkt. Eigen inkomsten hebben zij bijna niet, ook omdat verschillen in tarieven (belastingen, heffingen) niet worden gecorpeerd. De bekostiging loopt via de centrale overheid.
- Omdat de gemeenten nauwelijks eigen inkomsten hebben, kunnen zij zich niet onderscheiden voor een laag niveau van belastingen en heffingen. Zij kunnen zich nog wel onderscheiden door de wijze van uitvoering van hun taken.

Toerisme (dorpse werkgroep heeft een extra thema toegevoegd)

- Nederland kent een gunstig toeristisch klimaat. Er wordt gewaardeerd in het behoud van bekende toeristische trekpleisters, zodat deze hun toeristische waarde blijven behouden. Daarnaast kent Nederland door de wijze waarop met natuurruimte en natuurgebieden wordt omgegaan een aanzienlijke werking voor met name toeristen die van rust en natuurruimte houden. Door de behoefte aan individualistisch gedrag is echter ook een markt voor andere vormen van toerisme (business, zorgtoerisme, health care). Vakantie is het moment waarbij het individu en de persoonlijke voorkeuren volledig tot zijn recht kunnen komen.



6 Verdieping Sluis scenario's

Vanuit de benoemde trends in de scenario's in hoofdstuk 5 hebben we per thema een vertaalslag gemaakt van Nederland naar Zeeuws-Vlaanderen (Sluis).

Wij hebben ons bij ieder thema de volgende vraag gesteld:

Wat moeten wij als projectgroep weten van bijvoorbeeld het onderwijs specifiek in Zeeuws-Vlaanderen (Sluis) in 2030 vanuit een scenario om oplossingen te kunnen genereren voor de Krimp problematiek in Sluis (zie hoofdstuk 2).



Transatlantische regio (markt)

Demografische ontwikkelingen

- Tindofite vestigt zich op 2010, daarna een stabilisatie van de bevolkingsopbouw
- Aanwezigheid van gepensioneerden
- Wenig jongeren, uitgaat samenleving, jongeren krijgen veel aandacht
- Komst zorg immigranten
- Herwaarderig ouderen
- Ander inzichten ouderen in een vorm van het vestigings (bijlussen van ouderen bij voorbeeld door het geven van consulten)
- Strikte bewakingsstrategie (beoepsbevolking krimpt)
- Dubbele vergoeding
- Actieve ouderen

Verhuiskwestie, Ruimtelijke Ordening en Milieu

- Milieu moet geld opleveren anders is het milieu ondergeschikt
- Kinderwoningen (kan niet helemaal zonder huurwoningen ook voor ouderen), maatschappelijk vastgoed, functie voor corporaties wordt breder, zorg voor ouderen in kunnen kopen, privaatrechtelijk, Meer crematoria.
- Architectuur en van woningen, zeer belangrijke
- Wetgeving voor verrijdingbijdrage tot 2010 belangrijk om huidige dichte woningen te kunnen slopen
- Geen spaarkorpen?
- Rejuven en oude bestaande bouw
- Grote gebouwen met veel voorzieningen (gerenoveerd met vakantieparken gericht op ouderen)
- Mix van permanent en tijdelijk wonen voor ouderen
- Lage watergehalte (toerisme, water)
- Getrouwde samen
- Verrijdingbijdrage
- Herenatie woningaanbod
- Niet bouwen voor de eeuwigheid
- Levensloopbestelling
- Zelf-ginikels

Zorgzame regio

Demografische ontwikkelingen

- Het is een vergrijde en ontgroende gemeenschap. Voortijdig veel alleenstaande overgebleven huishoudens en woonachtig zijn. Migratie wordt geslumieerd.
- Ouderen en gezinnen maken een bewuste keuze om terug te trekken vanuit stedelijke gebieden naar de oude zorgkernen. Mensen concentreren zich in de zorgkernen, waarbij ontzorging een uitdaging is.
- Inwoners blijven graag wonen in de regio waar men geboren en getogen is. Jongeren zijn verplicht zich aan te passen aan de leefomgeving en worden daar opgenomen in de gemeenschap
- Het gebied is de opleidingsniveau is middelbaar beroepsniveau.

Verhuiskwestie, Ruimtelijke Ordening en Milieu

- Veel en carriere begeleiding; computer is in gebruik; de momenteel EU-regulering
- Meer eigenbouw en bouw voor de massa huize en sociaal betaalbaar
- Bouwopgave is bijgesteld
- Van meer naar beter
- Duurzaamheid
- Infrastructuur en hoogbouw
- Bescherming natuur en landschappen met goede infrastructuur (fiets- en wandelpaden, toerisme, recreatie)
- Er zijn veel knooppunten in Sluis, deze huizen gaan vaak over van generatie op generatie en zijn daardoor relatief goed betaalbaar
- Er wordt waarde gelegd aan gemeenschapsruimte (bijv. tuin)
- Gemeenschappelijk wonen, vormen van coöperatie waarbij wonen en zorg hulp voor en met elkaar is gecombineerd
- Van meer naar beter (van kwantiteit naar kwaliteit)
- Een verre te zien maar Sluis heeft ruimte genoeg om vakantie dicht bij huis te faciliteren vooral kamperen is in trek, zowel bij ouderen als bij jongeren
- In bestaande (leegstaande) woningvoorraad, of na herstructurering, kleinschalige woonyoungvormen voor diverse soorten mensen; arm en rijk, diverse ziektebeelden (denk aan de kleinschalige woonvormen voor dementeren-den in de grote ziekenhuizen)
- Minder in Sluis onderhouden het openbaar groen zelf

Mondiale Solidariteit

Demografische ontwikkelingen

- De bevolkingsgroep is in 2030 ten opzichte van 2008 met 15% zijgenomen. Maar het is dat dit gevolgen heeft voor de bevolkingsstructuur is ook de bevolkingsamplificatie in de afgelopen 20 jaar veranderd. Er zijn relatief meer ouderen dan dat er jongeren zijn.
- De arbeidsbevolking is gekrompen. Er worden steeds minder kinderen geboren.
- Jaarlijks vertrekken er na het behalen van een havo of vwo diploma relatief veel jong volwassenen weg uit de gemeente om elders te studeren. Mensen keren na het behalen van een diploma naar weinig volkswaarden terug naar de gemeente.
- Door stimulering maatregelen (zie economie en arbeidsmarkt) is wel een kleine groei zichtbaar ten opzichte van 20 jaar ervoor.
- Ondanks de krimp is er een kleine toename van allochtonen in de gemeente waar te nemen. Er is een toename van eenpersoonshuishoudens ten opzichte van 20 jaar daarvoor. Deze wordt veroorzaakt door het feit dat jongeren langer zelfstandig blijven wonen, er meer gebroken gezinnen zijn en meer alleenstaande ouderen.
- Er is een schieve verdeling in opleidingsniveau zichtbaar. Er zijn in vergelijking met andere omliggende gebieden weinig hoog opgeleiden.
- Het overgrote deel van de bevolking heeft alleen een middelbare school opleiding of een mbo diploma.

Verhuiskwestie, Ruimtelijke Ordening en Milieu

- Er zijn kwalitatief hoge woonvoorzieningen, gevestigd. Bij de realisatie is uitgegaan gemaakt van de bestaande woonvoorraad (peiljaar 2008). Het duurzaam flexibel of aantrekbaar bouwen van woonvoorzieningen wordt veel toegepast. Hierdoor kan gemakkelijk worden ingespeeld op schommelingen in de vraag.
- Een klein aantal kerken in de kustzone is ongebouwd tot oude kerken. Ouderen willen zo lang mogelijk zelfstandig wonen, waardoor er veel levensloopbestemde huizen zijn gebouwd. Er staan inmiddels kantoreenwoningen in West-Zaaiwsvlaanderen. Een kernvoorziening is een woonvorm waarbij zorgbehoeften, met behoud van hun zelfstandigheid, deel kunnen uitmaken van het huishouden van een mantelzorger. De gemeente heeft een duidelijke indeling gemaakt in zones waarbinnen zich verschillende functies concentreren. Er is een zone waar zich de herstructurering concentreert. Deze zone bevindt zich in een strook langs de kust en is ongeveer 5 km breed. Binnen deze strook zijn herstructureringen aanwezig zoals grootschalige campings en bungalowparken. Campings die niet in deze zone liggen zijn klein van opzet. Daarnaast zijn er zones waar zich bebouwing en bedrijventuinen bevinden. Tot slot zijn er zones waar de nadruk ligt op natuur en landbouw. Daarnaast zijn er gebieden waar ontwikkelingen en veranderingen worden doorgevoerd als in overeenstemming zijn met het feit dat het gebied de kwalificatie Nationaal Landschap heeft.
- Er wordt op verschillende plaatsen verspreid over de gemeente ruimte gereserveerd voor opbrekking van duurzame energie. Dit gebeurt op een andere wijze dan de installatie die hiervoor nodig zijn geen afbreuk doen aan het landschap. De gemeente heeft een aantal unieke specificaties waardoor nieuwe vormen van energieopwekking mogelijk zijn (zon, wind en water getijden).

Mondiale markt

Demografische ontwikkelingen

- Minder mensen maar ouder, welvarender en diverser

Verhuiskwestie, Ruimtelijke Ordening en Milieu

- Ecologie is business

Transdantische regio (markt)

Onderwijs

- Digitaal onderwijs vanuit een punt, in iedere vorm mogelijk thuis of gezamenlijk (op deze manier kan je met een onderwijzer op afstand af)
- Kustscholen, eventueel initiatief van bedrijven (ook voor kinderen buiten Zeeuws-Vlaanderen, probleem jongeren uit de Randstad)
- Leer-werk trajecten, glijdesysteem (leerders, kappers, sneeët, geld)
- Een in doelbare school in Zeeuws-Vlaanderen (kousenogel) hoe in kwaliteit van onderwijs je best bij school of laten thuisbezorgen
- Voor werk en onderwijs heeft je in de transdantische regio (markt) niet meer t 5 km weg te trekken.

Levenswijze en sociale infrastructuur

- Registreer van al het inkomen van elke (voorbeeld noemen) (meten is weten en veiligheid en transparantie)
- Eénmaal betalen (nieuwe) tussen kernten (nie uit wat zit in een individuele wereld: bijvoorbeeld 1 goede gymtrainer die de zinnen afgaat)
- Een voorziening kernten en verder woonkernten (geen kernten maar regio's) (onderlinge kernten, st, d speelt nu maar over 20 jaar misschien niet meer; Terneuzen) (Multi-religieuze centra, keuze religie)
- 1 gemeente met 1 wijk en aantal decentrale voorzieningen (bijvoorbeeld 1 gymtrainer die de verschillende kernten afgaat)
- Wisselende lokale voorzieningen, multifunctioneel (er moet wel aan te verdienen zijn)
- Voorzieningen gekoppeld aan toelichting aanbieders (campings, hotels)
- Traditionele streekproducten (eerlijk, degelijk, goedkoop, bijvoorbeeld aardappels)
- Multi-religieuze centra, keuze religie
- Rechten voor toelichten
- Keuze van op zichzelf (familie) contact digitaal. Keuzen is vrije keuze
- Het spreekt burgers digitaal aan (Golube inkopen, jij bepaalt hoeveel veiligheid je wilt)

Zorgzame regio

Onderwijs

- Het aantal leerlingen daalt
- De voorwaarsomachtige boort raag
- Leeraren moet toegang hebben tot het onderwijs
- gratis onderwijs
- gevolgen voor gebouwen:
- multi-functioneel
- brede school
- Ieder dorp heeft zijn eigen onderwijsvoorziening (mogelijk door bijdragen van vrijwilligers)
- veel ouderen
- burgerparticipatie (resouder)
- Inhoud
- nadruk op onderwijs in de zorg
- maatschappelijke zorg is verzelfstand
- gezamenlijk (praktijk (misschien richting het glijdesysteem: ontwikkeling)
- gericht op gemeenschappen

Levenswijze en sociale infrastructuur

- Mensen zorgen meer en vaker voor elkaar (familie, buurt)
- mantelzorg, informele zorg
- kinderopvang gezamenlijk door ouders (ook een vorm van coöperatie)
- Het zorgaanbod is aanvullend op de informele zorg
- Wijkwiel: overheid en burgers
- Meer onderlinge betrokkenheid
- anahog - digitaal
- communites
- Mederigheid
- Gemeenschappelijk onder-dud leefruimte (winterdienst, schoonmaak)
- Samen verantwoordelijk zijn
- Aanspreken en tolerantie: bekend maakt be-mind
- Het gaat er niet om voorzieningen op hetzelfde polite houden voor mensen die er niet meer zijn
- Verder ontwikkelen kulturhus-concept: combineren maatschappelijk en commerciële voorzieningen en rol van bewoners daarin

Mondiale Solidariteit

Onderwijs

- Er zijn 30w. minder scholieren in 2030, er zijn nog 1.300 basisschoolleerlingen. Binnen de gemeente zijn er twee soorten onderwijs voor scholieren aanwezig, basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Het basisonderwijs concentreert zich in de 5 voorzieningkernten van de gemeente.
- De gemeente voorziet in een verwoorplan voor het vervieren van kindere die buiten de 5 voorziening kernten woonachtig zijn.
- Het voortgezet onderwijs concentreert zich in de huiskerken. Er is geen hoger onderwijs in de regio aanwezig, waardoor jongeren nog steeds zijn aangewezen op gebieden buiten Zeeuws-Vlaanderen als ze verder willen studeren.
- In een van de voorziening kernten wordt ginkoorinitiatieven met het 24-uurs concept. Dit is een vorm van basisonderwijs waarbij andere vormen van lesaanbod plaatsvindt en waar ook door de kerkeren in de richting gedurende de week wordt overnacht. Daarnaast zijn er op diverse plaatsen voorzieningen voor onderwijs, trainingen en cursussen voor ouderen, aangzien het concept "leer-en-leren" breed wordt geaccepteerd en de bewoners zich hun gebels leven willen ontwikkelen.

Levenswijze en sociale infrastructuur

- De gemeente West-Zeeuws-Vlaanderen is een groene woongemeente met 17 kernten waarvan 5 kernten de voorzieningkernten zijn. Een kern (Oostburg) heeft de voorzieningen die aanvullend zijn, zoals middelbare scholen, een steunpunt gezondheidszorg, lokale winkelmazie-ingen etc). De 4 andere kernten hebben de basisvoorzieningen (zoals basisonderwijs).
- In elke voorziening kern is een woonzone, deze is gelegen in de nabijheid van de sociale voorzieningen die zoveel mogelijk gekusterd in multifunctionele gebouwen worden aangeboden. Daarnaast zijn in de gemeente een aantal woonzorgvoorzieningen gerealiseerd (privale sector).
- Sociale voorzieningen zijn geconcentreerd in de hoofdkernten, in de twaal kleine kernten is een klein gemeenschapshuis dat multifunctioneel kan worden ingezet. De gemeente heeft deze gemeenschapshuizen overgedragen aan de lokale gemeenschap. De gemeente levert wel jaardijze een kleine ondersteuning ter versterking van de programmering. De lokale bevolking is zelf verantwoordelijk voor de exploitatie. Hierin is kinderopvang de vestigd met optimaal een voorziening voor de eerste twee jaar van het basisonderwijs.

Mondiale markt

Onderwijs

- Brede, kwaliteits, hoogstaande scholen, goet aansluitend op het bedrijfsleven, attractie-naal onderwijs

Levenswijze en sociale infrastructuur

- Compleet, ook op 70% tekensneden, voorzieningen in de 5 dragende kernten

Transatlantische regio (markt)

- Economie en arbeidsmarkt**
- Private viraal
 - Innovatie voorwaarde
 - op lokale cultuur (bijvoorbeeld: schiedrijden voor Duitse, Romeinse, christelijke (met termen) (zelf meedoen, beleven)
 - Dwingende innovatie (differentiatie per kern)
 - Zelfregulerende + profiteren van innovatie (Hoe onderscheid Zeeuwse-Vlaanderen zich van Zuid-Lombard en Hoogeveren?) Rust, ruimte, zon't, Groene Hart
 - Revalatie industrie
 - Opgenomen energie: meeste zonnuren van Nederland in combinatie met windenergie??
 - Subs die (door bedrijven) om hoger opgeleiden in ICT sector aan te trekken
 - Gent, Brugge en West-Zeeuws-Vlaanderen wordt een arbeidsregio (Hoe gaat Zeeuwse-Vlaanderen zich van Brugge, profleren en anderen?) Meer zon, minder regen, Euroregio.
 - Landsgrenzen vervagen binnen dit scenario.
 - Toekomstige vooruitzichten voor seizoensarbeiders (dubieus)
 - Five en werk loopt in elkaar over, lang duurwerken, vaste contracten geen vaste functies
 - Sterrenwacht, sterrenkruis
 - Winst- of zonnereizen rijden als twee een
 - Innovatie, creatieve kleine bedrijven die profiteren van Amsterdam
 - Voor werk en onderwijs heeft je in de Transatlantische regio (markt) niet meer uit sluis weg te trekken.

Infrastructuur

- **Privaat Openbaar Vervoer:** op bestelling (logicaal) + België (reizen)
- Kleine busjes
- Investeren op verbindingen naar het Zuidoosten
- Autos die over water rijden (amfibie) + uitbreiden watermet
- **Beeldschermen op bestelling**
- **Fysieke verplaatsingsgigale verplaatsing (digitale infrastructuur)**
- **Tolwegen voor toeristen, eigen bewoners gratis**
- **HEI kopoverbinding naar grote scholen + ASL**
- HS stations + ASL

Zorgzame regio

- Economie en arbeidsmarkt**
- **Labore levenswijze**
 - **Arbeidsmobiliteit** is ongeveer hetzelfde als in 2000
 - **Vitaal regionaal uedrijvigheid**
 - **Kleinere vraag door krimp**
 - **Het toerisme neemt toe, vooral regionaal**
 - **Minder grote dispa'sities als gevolg van minder commerciële dienstverlening en minder consumptie**
 - **Geen sectorale leid: M=K, kshwinermodel** verdwijnt
 - **Minder ontmoetingen voor regionale Vlaamse economie door harmonisatie EU-regulering.**
 - **Ieder huishouden heeft zijn eigen groenrichting, gezond en duurzaam, je weet wat je eet**

Infrastructuur

- **Hoe ziet het openbaar vervoer er uit?**
- **terugdraaien: privatisering (bus, ns)**
- **misschien gratis ov**
- **ov verbodt**
- **ov is vraaggestuurd**
- **vrijwillig vervoer, belbus, buurtbus**
- **Onderwijs, werken en wonen is meer regionaal gericht**
- **afname nationaal verkeer**
- **Veilige inrichting van het wegverkeer (schreden langzaam en snel verkeer)**

Mondiale Solidariteit

- Economie en arbeidsmarkt**
- **De grenzen tussen de landen binnen de Europese Unie zijn vervallen, waardoor er eenduidige regelgeving is ontwikkeld vanuit Brussel.**
 - **Er is een technisch gevoelig in de regio. In het technopark wordt gewerkt aan het ontwikkelen van nieuwe energiebronnen. Hierbij vindt samenwerking met technische universiteiten plaats. Op beperkte schaal trekt dit ook kleine bedrijven aan die zich op deze markt richten. Deze twee ontwikkelingen trekken op beperkte schaal hoog opgeleide mensen terug naar de streek.**
 - **Versaaf proces van de beroepsbevolking werkt in de landbouw. De landbouwsector is ontwikkeld en wordt gedreven door hoogwaardige, innovatieve land- en tuinbouw (met uitbreiding van glastuinbouw). Hierbij is er veel aandacht voor gewasontwikkeling. Ook zijn er inmiddels veel nieuwe appel- en peerassen geïntroduceerd in het assortiment, zoals Rubens en Kantz. Daarnaast werken er inwoners in België en in de kanaalzone. Het verhogen van het aanbod van zorgvoorzieningen voor ouderen (mede door het combinatieaanbod zorg/activiteit en het feit dat er relatief veel ouderen worden) is er meer werkgelegenheid in de zorgsector.**
 - **De proefopdrachten leef tijd is ontbreekt gegaan, waardoor mensen langer doorwerken. De generatie onderkent de sociaal zwakkeren.**

Infrastructuur

- **Het openbaar vervoer wordt voorzien door een light rail (tram) die de vijf voorzieningen kernen met elkaar verbindt.**
- **Aansluiting tussen de grote voorzieningen kernen en de overige kleine kernen wordt verzorgd door gratis vervoer op afspraak.**
- **De kust wordt vanaf Brussel via Oostende Bad naar Stuis ontbreekt. Van daar is er een verbinding met Knokke. In Knokke sluit deze light rail aan op de kust tram.**
- **Er zijn meer elektrische autos, dus er zijn aanpassingen nodig bij tankstations; hier moeten oplaadpunten komen voor deze autos.**

Mondiale markt

- Economie en arbeidsmarkt**
- **Innovatief, toerisme, innoveren, Vlaanderen**

Infrastructuur

- **Prima OV**
- **Sociale verbindingen.**
- **Waterwegen, privaat getransporteerd.**

Transatlantische regio (markt)

Gemeentefinancien

- Ze worden gederfroomd
- Inharmonieerde belastingen met België
- Virtueel geld
- Belastingvrijstelling natuur
- Publieke bedrijven (leerling jaarweden (concreet maken voor Sluis))
- Schone lucht, kopen
- Juridisch budgetten Rijk, Provincie, Gemeenten en marktpartijen
- Minder geld, leuzes negeren
- Priests investeren, mensen, voorzieningen
- Wetgeving, gemeentelijke beslissingen, milieuzoekstelling, natuurbeheer, 2e woning
- Belastings, belasting nieuwwoningen, verrijking, ingrijpende huizen
- Minder subsidie, alleen zorg/onderwijs, geen cultuur
- Publiek, privaat
- Financieel volledig in verlies en ondersprij en gedeeltelijk zorg en infrastructuur
- De overheid trekt zich terug in de transatlantische regio (markt) wat betekent dat er 50% minder geld binnen komt bij de overheid. Burgers en marktpartijen zijn op zichzelf aangewezen.

Zorgzame regio

Gemeentefinancien

- Het verdelingsmodel wordt aangepast naar wat er nodig is in gemeenten om kwaliteit te bieden
- Lokale en regionale belastingen
- Mbl, knipproblematiek, moeten de inkomsten niet alleen afhankelijk zijn van het aantal inwoners
- Stelkriteriën, de overheid, wat zij geven te geven over weinig inkomsten, economische groei is laag
- Door sociale cohesie is het beroep op betaalde voorzieningen wellicht klein
- Overheid - partner met partnerschap valt gels te verdienen (i.p.v. subsidies)
- EU subsidie voor duurzame landbouw via gemeenten of regio

Mondiale Solidariteit

Gemeentefinancien

- De belangrijkste inkomstenbronnen voor gemeenten zijn toeristenbelasting. De toeristenbelasting wordt verkocht omdat gebruik kan worden gemaakt van gratis openbaar vervoer en omdat er een opslag wordt ingevorderd, de zogenaamde eco-vak.
- Productie van alternatieve energie in de urivaat: publieke combinaties levert ook extra middelen op.
- De baksteenfabrieken worden verhoogd en tevens geïntegreerd. Rijksoverheid in de zomer en op zaterdag hoog. Alle combinaties zijn mogelijk door gebruik te maken van slimme technologieën. Zo kan ook gebruik worden om de lokale bevolking middelen een positieve sociale impact te geven.
- Informatie wordt aangevuld op een andere verdelingsmodel voor het gemeentefonds. De achterliggende gedachte bij de nieuwe verdelingsmodel is dat plaatselijke gemeenten ontevreden zijn waar getroffen worden door de effecten van sluis in combinatie met vergrijzing.

Toerisme: festa thema

- In het toerisme ligt de nadruk op 3 doelgroepen, gezinnen en senioren en degerecumenten
- De dagreizen winkeltoeristen bezoeken voornamelijk de kern Sluis wette en hoogwaardig, kleinschalig en divers winkelaanbod heeft.
- Investering van toeristen is geconcentreerd in de kustzone. Hier is een divers aanbod aan verblijfsaccommodaties met campings, vakantiehuizen en appartementen
- Met name voor senioren is specifiek aanbod: recreatie en zorg
- Tevens is gemeentelijk is het opzetten van een kusttoerisme en een uitgebreid netwerk van fiets- en wandelroutes
- Het Romeinse verboden en Zeeuws-Vlaanderen als frontlinie in de Spaanse tijd en de twee wereld oorlogen krijgen veel extra aandacht.
- De gemeente kent een grote culinaire aantrekkingskracht

Publiek, bestuurlijk ontwikkelingen (festa thema)

- Na aanbeveling van gemeenten Oostburg en Sluis. Aankomst bij de herindeling van 2003, ontstond de gemeente Sluis. Na deze herindeling ontstond een instabiele bestuurlijke situatie. Een van de conclusies van de analyse van de situatie was dat er onder de bevolking geen gemeenschappelijke identiteit wordt ervaren.
- Het kiezen voor de naam 'gemeente Sluis' vertakte bij de bevolking en de gemeenteraad: een eigen-kar-denken. Dit beleenende de besluitvorming in de raad. Er werd besloten om een gemeenschappelijke gemeentelijke identiteit te ontwikkelen. Een van de oplossingen was het veranderen van de naam van de gemeente. Getozen werd voor de naam gemeente West Zeeuws-Vlaanderen omdat deze naam bleek te passen bij de identiteitsbeleving van de meeste inwoners. Daarnaast werden enkele maatregelen getroffen waarbij de inwoners werd gevraagd wat belangrijk is voor het fat dat zij zich: Windmaker, Destburg, Kikker (Aarnenburg), Breesaard, IJssels, Sluisenaar (Sluis), Dijkwaar (Ede) enz. voelen.
- Vanuit de eigenidentiteit werd het project gestart ter versterking van de gemeenschappelijke West Zeeuws-Vlaanderen een gemeente die bestuurlijk wordt vormt een gemeenschappelijke identiteit, waarbij mandelaren en bestuurders elkaar niet meer 'bestrijden' vanuit een 'wulder en huld' der gevoel maar vanuit wat het idee is wat is het beste voor de gemeente West Zeeuws-Vlaanderen. Sindsdien heeft de besluitvorming beter worden voortellen en projecten ontwikkeld ter versterking van de gehele gemeente en als zodanig niet meer verworpen omdat anders, kern van het belang bij zouden hebben. Lokale politieke partijen ontleen hun bestaansrecht niet meer aan één kern. Bestuurlijke samenwerkingverbanden met de gemeenten Terneuzen en Hulst hebben zich verder uitgebreid en worden intensief benut.
- Door de nieuw ontstane bestuurlijke kon worden: afgespeeld op diverse ontwikkelingen en plannen voor de regio (Zeeland, Nederland, Vlaanderen en Europa) a spelen.

Mondiale markt

Gemeentefinancien

- Teruggerechten marktpolitieke methode doet het met minder geld en middelen



7 Samenvattingen per thema per scenario

Vanuit de benoemde trends in de scenario's is in hoofdstuk 8 een bullitsgewijze opsomming gegeven.

In dit hoofdstuk is een samenvatting weergegeven, die verder inqaat op wat nodig is om tot aanbevelingen en kansrijke oplossingen te komen voor Sluis.



Transatlantische regio (markt)

Demografische ontwikkelingen

De gemeente Sluis is in 2030 sterk vergrijsd, wat groei en bevolkingstroom met zich meebrengt. De meeste jongeren zijn weggetrokken naar grote steden, om te werken of te studeren. De jongeren die nog in Sluis wonen krijgen relatief veel aandacht. De preventie heeft zich teruggetrokken en de verzorgingsstaat is niet meer van deze tijd. Iedereen die kan werken moet werken. Hierdoor gaat men met snel met pensioen en maakt lange werkdagen. Voorzorgingszekerheid is voor iedereen een hoog goed. Er zijn daarnaast veel alleenwonende burgers en vandaar ook veel. De gezinnen die er zijn vallen snel uit elkaar, er zijn veel echtscheidingen en men krijgt niet meer dan 1 km2. De burgers zijn rijkdommend, individualistisch en kalkulerend van aard.

Volkshuishouding, Ruimtelijke Ordening en Milieu
In de transatlantische regio, worden volkshuishouding, ruimtelijke ordening en milieu, gedreven door individualisme, een terugtrekkende overheid en een hang naar zekerheid. Dit resulteert in een verregaar naar de voornamelijk bestaat uit koopwoningen en weinig tot geen sociale woningbouw.

Mensen trekken zich meer terug in hun woning en door het sterk toegenomen ICT gebruik, worden ook werken en leren veel meer van huis gedaan. Samen met de vergrijzing en ouderzorg, leidt dit ertoe dat de volgende typen woningen dominant zijn.

- Grote appartementen etages voor ouderzorgshuishouding
- Grotere particuliere ouderwoningcomplexen, waar zowel eigen inwoners als zorgtoeristen gebruik van maken.

Doordat kosten efficiëntie een grote rol speelt, zal de kwaliteit van de woningen te dalen. De woning met meer voor de zorgtoeristen worden modules worden gebouwd en meer uit standaard plus terugloopt

In de bereende samenleving, is milieu geen issue vanuit welzijn en idealisme, maar alleen een issue als het geld op levert. Dit vertaalt zich erm dat initiatieven op het gebied van zonne-energie en windenergie later in de tijd komen, namelijk pas op het moment dat de technieken winstgevend kunnen worden geïmplementeerd. Op dat moment zal er snel grootschalig participuleren in worden geïnvesteerd. Met grootschaligheid neemt de winstgevendheid immers toe en regelgeving is weinig belemmerend, door de teruggetrokken overheid.

Zorgzame regio

Demografische ontwikkelingen

Het is een vergrijste en aangroeiende gemeenschap. Waarbij veel afwezende ouders/ouders/ouders en woonrecht zijn. Remigratie wordt gestimuleerd. Ouderen en gezinnen maken een bewuste keuze om terug te trekken vanuit stedelijke gebieden naar de ouderzorgkernen. Mensen concentreren zich in de zorgkernen, waarbij ontzuling en uitdaging is. Inwoners blijven graag wonen in de regio waar men geboren en getogen is. Jongeren blijven dicht bij huis studeren.

Allochtonen zijn verplicht zich aan te passen aan de leefomgeving en worden dan opgenomen in de gemeenschap. Het gemiddelde opleidingsniveau is middelbaar beroepsniveau.

Volkshuishouding, Ruimtelijke Ordening en Milieu

Regels voor grote, andere duurzaamheid en bouwen zijn complex, maar wel geformuleerd in Europa. In elke gemeente moet 25% van de woningen klimaatneutraal zijn in 2030. In de gemeente Sluis wordt in 2030 10% van de woningvoorraad aan de normen. De bevolking en het leefstijllevens willen bodagen, aan het halen van de normen, maar verzoeken wel steun van de overheid. Particulieren kunnen via de gemeente een Europese subsidie aanvragen voor de plaatsing van zonnepanelen. Ook is in 2030 de bereikbaarheid te verbeteren om delen van het grondgebied in te zetten voor duurzame energiewinning, bijvoorbeeld voor de aanleg van windmolens/parkeers.

In 2030 zijn de inwoners van de gemeente Sluis nauw betrokken bij het bouwen van hun eigen woningen. De lokale regelgeving maakt makkelijker mogelijk, zodat bijvoorbeeld wonen en zorg beter kunnen worden gecombineerd. Veel woningen worden leveringsopbrengst gebouwd. Door herstructurering is een grote kwaliteitslag in de woningvoorraad gemaakt. Het aantal woningen in de wijken zijn afgevoerd en een deel van de woningen wordt door verspeelde regels als vakantiewoning gebruikt. De woningvoorraad bestaat voornamelijk uit koopwoningen.

het Nationaal Landchap Zeewu-Vlaanderen kent een groei en uitbreidde fiets- en wandelnetwerk. Een deel van wat in 2010 nog agrarisch gebied was, is in 2030 natuurgebied geworden.

Mondiale Solidariteit

Demografische ontwikkelingen

De bevolking verwachting is in 2030 ten opzichte van 2008 met 4-5000 bewoners afgenomen. Ook de bevolkingsamenstelling is veranderd, door ontgroening en vergrijzing. De bevolkingsgebonden werkgelegenheid is gekrompen. Veel jongeren migreren naar elders en slechts weinigen keren terug. Wat is door stimulerend beleid een kleine groei zichtbaar, ten opzichte van 20 jaar ervoor. Er is een toename van ervaringsonderzoekers met in vergelijking met andere omliggende gebieden weinig hoog opgeleiden.

Volkshuishouding, Ruimtelijke Ordening en Milieu
Om in te spelen op toekomstige ontwikkelingen is het bestuurlijk tijdig te onderzoeken welke voorwerpen de huidige en toekomstige bewoners over 30 jaar, hebben, welke kwaliteiten mensen belangrijk vinden voor hun toekomstige woning en woon- en leefomgeving. Hierbij dient ultra-land tekening te worden gehouden met de demografische ontwikkelingen: dus krimp, vergrijzing en ontgroening. Als ouderen zalging willen blijven wonen in de eigen woning en de eigen bekende omgeving contacten, etc., moeten (bestaande en nieuwe) woningen en de woonomgeving hierop worden aangepast. Dit betekent dat bij keuzes nu al rekening gehouden moet worden met woningbouwplannen en ruimtelijke ordening.

Suggesties voor het inspelen op toekomstige aantrekkelijke woon- en leefomgeving:

- Investeren in woonwensen van huidige bewoners voor de toekomst, onderzoek wat mensen belangrijk of aantrekkelijk vinden aan de gemeenschap
- Investeren in duurzame, energiezuinige, flexibele woningen (verlengde van het huidige woningbestand)
- beperkt ontbinding van de huidige woningbestand;
- Kijk naar mogelijkheden voor woonzorgcomplexen en 'kangoeroewoningen', en onderzoek of één of enkele kerne kunnen worden omgevormd tot woonzorgcentrum
- Kies bewust voor ontwikkeling van bepaalde dorpskernen (en voorziet in investeren in nieuwe, duurzame energiebronnen)
- Vervang tracta tuizen in woningbouw aan de rand van de bebouwing en in de polders door natuur of landbouw.

Mondiale markt

Demografische ontwikkelingen

De bevolking van Sluis is sinds het begin van de eeuw gekrompen, en is daarnaast gemiddeld een flink stuk ouder, veelvander en meer divers geworden.

Volkshuishouding, Ruimtelijke Ordening en Milieu
Ecologie is business. Voor Zeeland is ecologie de basis van de economie. Rust, ruimte en waar men West Zeeland/Vlaanderen een aantrekkelijke recreatiebestemming voor pensionado's en voor de vermoeide groenlandsburgers uit Gent en Antwerpen, maar ook voor mensen van verder weg.

Transatlantische regio (markt)

Economie en arbeidsmarkt

In de transatlantische regio is sprake van een individuaaliserde samenleving. Het verschil tussen arm en rijk wordt groter. De consument is kritisch, kalkulerend en wil waar voor zijn geld. De gebruiker betaalt, maar dan ook alleen voor de producten die hij of zij nodig vindt. De ICT helpt de consument in het kiezen van het beste product en de ICT-oplossingen dragen bij aan een veilige omgeving. De technologische ontwikkelingen zorgen ervoor dat de werkljden steeds flexibeler worden en de scheiding tussen werk en privé vervaagt. De gebruikelijke onsevalieve werknemer heeft vaak een vast contract en heeft een voorliefde voor Nederlandse (of Ierse) producten. Het toerisme in Nederland (of Iove) wordt neemt toe. De bevolking vergrist, er is zelfs sprake van dubbele vergrijzing. Daarnaast zijn er minder jongeren, minder bezemren en meer alleenwonende mensen. Innovatief ondernemerschap slaagt als getaart wordt vanuit het principe om de technologische burger te bedienen of vanuit de technologische mogelijkheden om geld te verdienen. De economische mogelijkheden zijn te vinden op het gebied van het toerisme waarbij het zorgtoerisme en het singletourisme de meeste kansen bieden. Personeeltekorten in de zorg worden minder door de komst van migranten. Het milieu en de natuur kunnen in beeld zodra ook hier geld aan kan worden verdiend.

Infrastructuur

De gemeente Sluis is in 2030 uitstekend te bereiken en men kan door de verregaande technologische ontwikkeling op verschillende manieren van het openbaar vervoer gebruikmaken. Zo kan men gebruik maken van een uitgebreid waternet en zijn er helikopterverbindingen naar grote schepen en bedrijven. Levens in de regio aan de HSL verbeteren. Privaat openbaar vervoer (kleine busjes) is niet één druk op de knop digitaal te bestellen. Boodschappen worden ook digitaal besteld en kunnen worden thuisgebracht. Het contact tussen burgers onderling verloopt vooral via de digitale infrastructuur.

Zorgzame regio

Economie en arbeidsmarkt

De economische groei is laag. Het vestigingsklimaat in deze land is relatief veel gemiddeld, doordat regels in Europa zijn geharmoniseerd (Belgie is niet meer aantrekkelijk). Daarnaast is de arbeidsmobiliteit richting België en vice versa laag. Bedrijven zijn vooral gericht op de regio (inclusief de grensreek van Vlaanderen) en minder op het buitenland. Minder mensen werken in de agrarische sector, waar schaalvergroting heeft plaatsgevonden.

Toerisme en recreatie zijn in 2030 nog steeds de belangrijkste inkomstenbronnen. Hoger opgeleiden keren na hun studie terug naar de regio om dicht bij hun familie te wonen, maar er zijn overvloedige banen op niveau. Zij vinden werk onder hun niveau of op een ander werkterrein bij regionale bedrijven, of gaan aan de slag als zzp'er. Veel mensen - vooral mannen als vrouwen - werken parttime en/of thuis om werk en zorg / vrijwilligerswerk te kunnen combineren.

Mondiale Solidariteit

Economie en arbeidsmarkt

In voorgaande hoofdstukken is al een beeld geschetst van algemene economische ontwikkelingen, zoals verhoging van de pensioenleeftijd, toename van telewerken en het wettelijk van Europese grenzen voor de arbeidsmarkt. Maar toerisme en landbouw blijven belangrijke pijlers voor de economie en de arbeidsmarkt in de gemeente. Daarom is het belangrijk om de gemeente te profileren als deel van een aantrekkelijke toeristische regio voor watersport, dagrecreatie, etc. Om ook in de toekomst te blijven bouwen aan behoud van werkgelegenheid in toerisme en landbouw is het belangrijk om nu al te werken aan een duurzame economische ontwikkeling. Hiermee wordt niet bedoeld op economische groei maar omhoog naar bijvoorbeeld een meer duurzaam gebruik van landbouwgrond, 'groene energie' en investeren in innovatieve, duurzame bedrijfstactieën.

Suggesties voor duurzame economische ontwikkeling:

- Organiseer een PR-campagne voor de promotie van de gemeente (en de regio). Zet hierbij bekende (voornamelijk) inwoners van de gemeente in, bijvoorbeeld een Heren- en Herinnen-compagnie met Herman Wijffels en Sergio Herman, of bevattuk de Koninklijke historische functionarische functie en de aanwezigheid van vestigingsvrijheden;
- Maak contact in het profileren van de gemeente als toeristische trekpleister en gebruik de sterke punten van de regio. Invester in de modernisering van toeristische accommodaties. Besluit duidelijke doelgroepen (gezinnen, senioren en ga bijvoorbeeld uit van de gastronomie en aanwezige goede restaurants. Organiseer evenementen zoals een slow-foodtour, nationale zilverjubilea, Miss Zee-jus-Vlaanderen, etc.);
- Speel in op nieuwe trends, door de vernieuwing en maak de regio aantrekkelijk voor zorgaanbieders voor ouderen, al dan niet gecombineerd met bijvoorbeeld kuuroorden of een centrum voor plastische chirurgie;
- Zet in op nieuwe innovaties in de landbouw en het faciliteren van combinatie landbouw met andere functies. Denk bijvoorbeeld aan productivatie en het combineren van landbouw en zorg (zorgboerderij) of kineropvang. Een andere mogelijkheid is de inzet van landbouwgrond voor duurzame energieproductie;
- Ontwikkel het technopark tot kenniscentrum op het gebied van duurzame energie. Werk daarbij samen met universiteiten (zoals bijvoorbeeld de Universiteit in Gent) en ontwikkel privaat-publieke productiefaciliteiten voor duurzame energie.

Nota bene.

Indien het plan Sluis aan Zee gerealiseerd wordt met betrekking tot de andere simulaties van de toekomst zou het aan te bevelen zijn te onderzoeken of het levensvatbaar is de verdeling en het bevaarbaar maken van het kanaal Sluis-Brugge te maken. Een andere optie is de achterban in Sluis waarbij de verbinding met de Zee wordt gerealiseerd via het Kanaal Sluis-Brugge.

Infrastructuur

In het vorige hoofdstuk zijn al kort enkele voorbeelden geschetst van de infrastructuur voorzieningen, met uitbreiding van het openbaar vervoersvoorzieningen. Ook is gesproken over het belang van goede ICT-verbindingen in de toekomst, niet alleen voor bedrijven en gemeentelijke dienstverlening maar ook voor onderwijs en het langer zelfstandig kunnen blijven wonen van oudere inwoners van de gemeente.

Suggesties voor infrastructuurle voorzieningen:

- Vastbeter de openbaar vervoersverbinding tussen de vijf voornaamste kerne door de aanleg van een lightrail (tram) . Sluit de lightrail in knokke aan op de kusttram;
- Investeer in de ICT-voorzieningen bij gemeentelijke dienstverlening, bedrijven, etc.
- Onderzoek of het mogelijk is het huidige busvervoer te reueren op andere rendabele lijnen. Vervang deze door vervoer op oproep. Op plek momenteel kan wel busvervoer worden ingericht.
- Selecteer gebieden tram verbinding onder langere kust van Breskens, via Cardzand-Bad naar Sluis.

Mondiale markt

Economie en arbeidsmarkt

De economie is innovatief, sterk gericht op toerisme en Vlaanderen ligt vlakbij. De economische pijlen worden gericht op duurzaam toerisme met een hoog kwaliteitsniveau. Vlaanderen biedt een keur aan wellnesscentra, sterrenrestaurants en luxe recreatiewoningen voor de jetset en in oververmossede stedslingen. Voor de handreiking heeft Wier, Zeejuss-Vlaanderen veel voorzaken. Zo is het is handig dat de cosmetische kliniek in een landelijke omgeving ligt zodat je rustig een paar weekjes kunt bijkomen van je neurooperatie, buiten

het zint van vrienden en collega's. Naast het toerisme zijn duurzame energieopzetting (windmolens) en een bloeiende agerit-industrie (landmolens) en een bloeiende agerit-industrie belangrijke bronnen van inkomsten. Verder is het werken eenzijdiger geworden. Mensen hebben niet meer op hun werk plek aanwezig te zijn. Besluiden zijn niet meer van belang, dus mensen die van 'of' houden wonen in Zeeland en werken vanuit huis.

De noden van vint zijn hebben zkh omgebogen in optimale economische kansen. Het toekomstperspectief laat een optimistische en dynamische wereld zien.

Infrastructuur

Zeejuss-Vlaanderen kent in 2030 een efficiënt openbaar vervoersstelsel . Het kenmerkt zich door snelle verbindingen via de weg en via het water, gefinancierd door het bedrijfsleven. Loftril rail en snelle bootverbindingen, de bootverkeer biedt ongekende mogelijkheden . Het gaat erom dat Sluis ontvloten is en toegankelijk is op een sterke manier, dus zonder vervallende auto's .

Transatlantische regio (markt)

Gemeentefinanciën

In de transatlantische regio hebben individualisering en terugtrekkende overheid tot gevolg dat de uitkering uit het Gemeentefonds minimaal is. De gemeente heeft daardoor immers weinig wettelijke taken meer. Wel zijn de inkomsten uit de VAG toegenomen ten opzichte van 30 jaar geleden. Dit komt vooral door de gemeentelijke belasting op tweede woningen. Door een wettelijke wijziging kan de gemeente daarnaast nog andere belastingen zelf heffen, zoals een verwiidingsbijdrage voor nieuwbouwhuizen. Per saldo is er echter sprake van een vermindering van gemeentelijke inkomsten. Dit maakt scherp prioritering noodzakelijk. Daarnaast is er een toename van publiekrechtelijke samenwerking (zie ook de andere thema's). Subsidie wordt alleen nog verstrekt voor zorg en onderwijs, en zeker niet meer voor culturele voorzieningen. Veiligheid financiert de gemeente volledig.

Zorgzame regio

Gemeentefinanciën

Collectieve voorzieningen zijn duur en de gemeente is daar veel geld aan kwijt. Maar er zijn veel inkomsten uit lokale belastingen. De inwoners proberen tot de hoogst mogelijke graad zelfredzaam te zijn. Toetsienbesluit is een belangrijk inkomtenbron

De gemeenschap draagt bij aan collectiviteit. bepaalde initiatieven worden deels gesubsidieerd door de gemeente. De gemeente biedt inzicht in de gelastromen.

Door een economische groei en een grote commerciële sector worden weinig inkomsten geïmporteerd uit bedrijven.

Door de toename van het aantal eenoudergezinnen huishoudens is er meer inkomsten. Een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente is de inmiddels bestaande specifieke inkering. kwantitatief is de regio's die door een succesvolle lobby van de P10 van de grond is gekomen.

Mondiale Solidariteit

Gemeentefinanciën

Een krimpende bevolking heeft tot gevolg dat de traditionele donaties uit het gemeentefonds zullen dalen. Om de gemeente financieel op zijn te houden is het noodzakelijk andere bronnen van inkomsten te genereren

Suggesties voor de gemeentefinanciën:

- Het invorderen van gedifferentieerde parkeertarieven met verhoging in het weekend en in het hoogseizoen (uitgezonderd bewoners van de gemeentelijke);
- Het verruimen van toeristenbelasting (bv. het ontkomen met extra euro aan component);
- Participeren in duurzame energie projecten, optrengingen zijn dan ook deels gemeentelijk;
- Aanpakken op een andere verdeelruimte van het gemeentefonds en een beroep doen op fondsen van de Europese Unie.

Mondiale markt

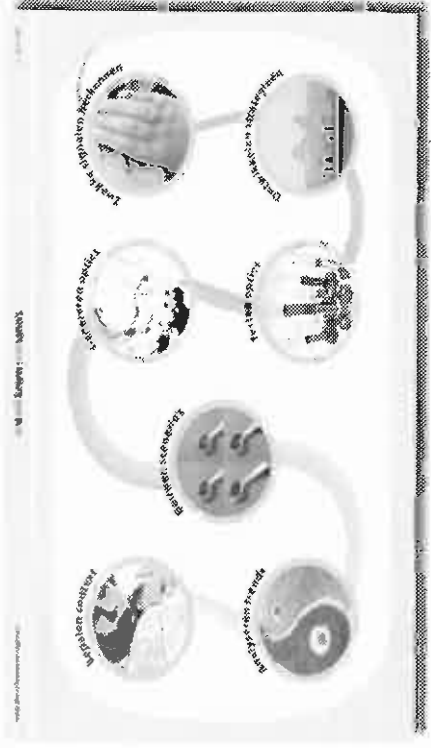
Gemeentefinanciën

De teruggetrokken overheid doet het met minder geld en middelen. Door de marktwerving in de maatschappij heeft de overheid nog slechts een beperkte rol in de mondiale markt van 2030 zijn de taken van de lokale overheid te beperken tot basistaken als politie en justitie, z.g. scholen, verspreid en zwak worden prikoos getraind.



8 Oplossingen en aanbevelingen per thema per scenario

De groepen hebben in Sluis de context bepaald (hoofdstuk 2 en 4) en trends geanalyseerd (hoofdstuk 5). Op basis hiervan zijn in hoofdstuk 6 en 7 de scenario's afgebouwd. In dit hoofdstuk 8 worden met krimp als bestuurlijk uitgangspunt, oplossingen gegeven om ofwel krimp af te remmen en/of om kwaliteitsimpulsen te geven. Het is aan de gemeentebestuurders om gekozen oplossingen te testen en strategieën te ontwikkelen. De gemeente staat daarin niet alleen. Via de P10 ondersteunen wij de gemeente door bovenlokale oplossingen nationaal te agenderen. Bijvoorbeeld via de bestuurderstop op 17 juni a.s. In bijlage 3 is een aanbod van SEV te lezen om onder bepaalde condities in Sluis een experiment uit te voeren.



Transatlantische regio (markt)

Leefbaarheid en sociale infrastructuur
Het voorzingeren aanbod zal zich concentreren in een klein aantal hoofdsteden, dat als centrum fungeert voor de omliggende woonkernen. In de wooldorpen zullen multifunctionele voorzieningen centra ontstaan, waarbij bepaalde diensten flexibel zullen zijn (ouderenzorg, tussende verschillende hoofdsteden). Een aantal andere voorzieningen zal worden aangeboden door als gemeente afspraken te maken met de toeristische sector. Voor een arts en een fysiotherapeut kunnen bewoners op bepaalde tijden terecht bij het zorg/recreatiecomplex voor ouderen in de buurt. Hetzelfde principe kan gelden voor zwembaden, tennisbanen, winkels, sauna's, etc. Door bepaalde voorwaarden te stellen kan de gemeente er zelfs voor zorgen dat deze recreatieve centra bepaalde ambulante diensten moeten aanbieden (hiervoor zullen inwoners dan een eigen bijdrage dienen te leveren): vervoer, onderhoud, etc. Wat betreft de recreatie wordt met name worden gevestigd in veiligheid (politie, digitale toezicht, etc.)

Economie en arbeidsmarkt

In Sluis liggen vele mogelijkheden op het gebied van toerisme. Door de (dubbele) verrijzing neemt de zorgsector een grote vlucht. Het realiseren van een 'zorgresidentie' is een kans. Deze voorziening zal zich richten op de oudere burger met een scala aan knusmogelijkheden. Gedacht kan worden aan sauna, zwembad, fysiotherapie, kapper, dokter, tandarts, revalidatiemogelijkheden, etc. De medische zorgsector kent erover op na een ziekenhuisopname in België te revalideren in de ruime omgeving van Zeeuw-Vlaanderen. De brede zorgmarkt kent erover om na een opmerkelijke wijze van hard werken te ontspannen in een 'wells-achtige' omgeving. Door het samen met het bedrijfsleven, starten van leerwerk trajecten kunnen jongeren voor de regio Sluis worden behouden. Deze jongeren kunnen aan de slag in de zorg, het 'singleboerisme' of innovatieve technologische projecten. Aanbevolen wordt om initiatieven op het gebied van zonne-energie en windenergie te onderzoeken. Voor het plaatsen van zonnecollectoren is voldoende ruimte. Voor niets gaat de zon op, maar er geldt mee verdienen is nog beter!

Zorgzame regio

Leefbaarheid en sociale infrastructuur
Opereare ruimte zelf onderhouden (oplossing uitbreiden, dit als aanleiding).
Gezamenlijk zorgen voor elkaar ouders en families in de vorm van particulier: zorghuis, Slimme combinaties van commerciële en maatschappelijke voorzieningen en diensten:
• Rotterdamers naast het bus voor familie/ouders
• zorgcoördinatie
• nieuwe ruimtes
• ondersteunen en faciliteren van familie/zorg
• naast marktberg door familie
• zoekwiel/voorzieningen in enkele grotere kernen
• zelfvoorzienend: moerstuken, zonnepanelen en windmolens

Economie en arbeidsmarkt

Gemeente Sluis is onderdeel van de Vlaamse grensover. Hierin is er vrij economisch verkeer, de gemeente Sluis trekt veel zorgacties aan, bedrijven blijven beroepsbevolking uit de eigen regio aantrekken.
Kwaliteitsimpuls zorg en toerisme.
Zet op (ge-empigende hoerogevallen): krijgen meer sociale en administratieve ruimte.
Zeeland is een proeftuin van de EU en ontvangt veel subsidie voor duurzaamheidsprojecten en innovaties.
Innovatievrij voor bedrijven die duurzaam ontwikkelen e.d. hierdoor kunnen deze bedrijven zich vestigen in de regio.

Mondiale Solidariteit

Leefbaarheid en sociale infrastructuur
Behoud en versterking van de lokale leefbaarheid en sociale infrastructuur zijn belangrijk voor de inwoners van de gemeente. Er is nu al een sterke sociale infrastructuur binnen de dorpskernen en het is belangrijk om hier ook voor de toekomst in te blijven investeren.
Stagias voor behoud van leefbaarheid en sociale infrastructuur:
• Onderzoek wat volgens inwoners belangrijk is voor een goede, aangename leefomgeving, sociale welzijn en sociale infrastructuur, en van welke factoren dit afhankelijk is;
• Verbeter en versterk de elektronische (publieke en private) dienstverlening, zoals digitaal aanvragen van een vergunning of bezorgservice van bezoeven;
• investeer in de sociale infrastructuur door rekening te houden met pijlers die door verrijzing of ontgroening mogelijk wegvalt (zoals einde van het enige dorpscafé na pensioenvoorzieningen eigenaar). Maar kijk ook naar ondersteuning van vrijwilligerswerk en het faciliteren van gezamenlijk initiatieven van diensten (bijvoorbeeld oudere bewoners in de straat die gezamenlijk een tuinman of werkster inschakelen en zo zelfstandig kunnen blijven wonen).
• Daarbij gebouwen die in gebruik van de gemeente zijn al aan een structuur, bestaande uit dorpskernen, voor de functie dorpscafé. Middels een tegemoetkoming in de exploitatie kunnen bewoners zelf bijpakken hoe invulling te geven aan de programmering. Kijk bij deze optie ook of andere gebouwen, zoals kerken die niet of zeer beperkt gebruikt worden, multifunctioneel kunnen worden ingezet.

Economie en arbeidsmarkt

In voor de toekomst is een beeld geschetst van algemene economische ontwikkelingen. Toerisme en landbouw blijven belangrijke pijlers. De gemeente profileert zich al een aantrekkelijk toeristische regio voor vakanties, recreatie, etc. Om ook in de toekomst te blijven bouwen aan behoud van werkgelegenheid in toerisme en landbouw is het belangrijk om nu al te werken aan duurzame economische ontwikkeling. Hiermee wordt bedoeld op verrijzing naar meer duurzaam gebruik van landbouwgrond, groene energie en innovatieve, duurzamere bedrijfsactiviteiten.
Sagias voor duurzame economische ontwikkeling:
• Organiseer een PR campagne voor de provincie van de gemeente (en de regio). Zet hierbij bekende (voormalige) inwoners van de gemeente in, bijvoorbeeld een Heren & Heren campagne met Herman Wijffels en Sjoerd Herman, of benadruk de historie;
• Maak gebruik bij het profileren van de gemeente als toeristische trekpleister en gebruik de sterke punten van de regio. Investeer in de modernisering van toeristische accommodaties. Besaal duidelijke doelgroepen (geriatrie, senioren en ga bijvoorbeeld uit van de gastronomie en aanwezige goede restaurants. Organiseer evenementen zoals een slow-foodtour, nationale zilverjaren, Miss Zeeuw-Vlaanderen, etc.;
• Speel in op nieuwe trends door de verrijzing en maak de regio aantrekkelijk voor zorgvakants voor ouderen, al dan niet gecombineerd met bijvoorbeeld kuuroorden of een centrum voor prestatieve chirurgie;
• Zet in op nieuwe innovaties in de landbouw en het faciliteren van combinatie landbouw met andere functies. Denk bijvoorbeeld aan productivatie en het combineren van landbouw en zorg (zorgboerderij) of landeropvang. Een andere mogelijkheid is de inzet van landbouwgrond voor duurzame energieproductie;
• Ontwikkel het technopark tot kenniscentrum op het gebied van duurzame energie. Werk daarbij samen met universiteiten (zoak bijvoorbeeld de universiteit in Gent) en ontwikkel privaat-publieke productieactiviteiten voor duurzame energie.

Nota bene:
Indien het plan Sluis aan Zee geïmplementeerd wordt met betrekking tot de verdere stimulans van de toerisme zou het aan te bevelen zijn te onderzoeken of het levensvatbaar is de verbinding en het bewaarmaak maken van het kanaal Sluis-Brugge te maken. Een andere denkrichting is de jachthaven in Sluis waarbij de verbinding met de Zee wordt gerealiseerd via het Kanaal Sluis-Brugge.

Mondiale markt

Leefbaarheid en sociale infrastructuur
Een belangrijke baak voor de gemeente in de mondiale markt is het slechten van de grenzen tussen de landen maar met name tussen de oren van de burger. Richt de gemeente in op basis van vijf dragende kernen met alle voorzieningen die nodig zijn op het terrein van onderwijs en zorg en een efficiënt winkelaanbod. De bevolking bestaat voor het grootste gedeelte uit 65-ers. Richt daar de 5 dragende kernen op in. Multifunctionele dienstverlening naast andere woonoplossingen kunnen doen, bankzaken regelen e.d. moeten worden ingevuld. De geografische burger is draagkrachtig, dus zorg voor de aanleg van luxueus ingerichte wooncomplexen voor ouderen met alle zorg binnen handbereik.

Economie en arbeidsmarkt

Sluis heeft uitzonderlijke nieuwe economische kansen. Het landschap is de grootste economische factor. Rust en ruimte moeten behouden blijven, opdat wellevenscentra en kuuroorden terug kunnen trekken. Maak een marktoprichte toekomstvisie en betrek de burgers, laat ze de kansen zien. Maak publiek-private samenwerking mogelijk als gemeente. Richt uw economische pijler op Vlaanderen.
Duurzame energie, bijvoorbeeld windmolens heeft de toekomst, doe daar nu dus ook al wat mee.
Innovatieve industrie richt zich op duurzame energie, haal ecologische onderzoeksinstellingen naar Zeeland. Dit trekt namelijk ook hoogopgeleide werknemers uit binnen- en buitenland.
Door flexibelen kunnen mensen meer vanuit thuis werken en is het dus belangrijker hoe hun woonomgeving eruit ziet voor mensen dan dat ze dichtbij hun werk wonen.
Toerisme blijft belangrijk in Sluis. Omdat er vijf dragende kernen komen kunnen andere dorpskernen ingevuld worden als themadorpen. Een kunstenaarsdorp, een duurzaam zelfvoorzienend dorp, etc. Denk na over hele nieuwe innovatieve industrie, zoals bijvoorbeeld 'sligentwerk', in Japan nu al in bomsig, wellicht ook iets voor Zeeland?

Transatlantische regio (markt)

Infrastructuur

Het feit dat de gemeente Sluis rust, ruimte en goede zorgvoorzieningen te bieden heeft maakt de regio een aantrekkelijke toeristenbestemming. Een slimme overheid ziet dit als kans om behoeven aan te leggen. Voor het betalen van tol zijn de lokale bronnen vrijgesteld. Verder adviseren wij de gemeente Sluis te blijven investeren in de bereikbaarheid van de regio. Hierdoor kunnen toeristen uit België en Nederland de regio beter bereiken. Gemiddelde reclame wij om via het digitale verkeer reclame te maken voor de unieke activiteiten die de gemeente Sluis te bieden heeft.

Gemeentefinancien

Het helpen van een vernieuwingsbijdrage op nieuwbouwwoningen maakt een goede behoeve van de woningvoorraad mogelijk. Inruilarramen en andere terramen die de gemeente in gebruik heeft, kunnen worden verpacht of gehaald. Dat levert de gemeente extra inkomsten op. Publieke voorzieningen zoals zwembaden worden verkocht aan private partijen met afspraken over gebruik door inwoners van de gemeente.

Zorgzame regio

Infrastructuur

Openbaar vervoer (ov) op afroep door ouderen of andere vrijwilligers die tegen onkostenvergoeding personen vervoeren, hierdoor is ov goedkoper en praktischer (van deur tot deur) en flexibel. koppeling tussen dit ov op afroep en duurzame vervoersmiddelen (deze mensen krijgen de mogelijkheid om duurzamer, mogelijk haden van vervoer te hebben). Carpool centrale (makkelijk maken voor mensen om te carpoolen bij dagelijkse dingen).

Gemeentefinancien

Regionale belastingen zijn hoog (decentralisatie van belastingen). Pfd Inby voor fonden voor herstructurering in wijkgebieden (Kik kwaliteitsimpuls Krimpregio's). Gemeente kent stimuleringssubsidies toe aan kerken die zelfstandig onderhouden etc.

Mondiale Solidariteit

Infrastructuur

In het vorige hoofdstuk zijn al kort enkele voorbeelden geschetst van de infrastructuurvoorzieningen, met uitbreiding van het openbaar vervoersvoorzieningen. Ook is gesproken over het belang van goede ICT-verbindingen in de toekomst, met name voor bedrijven en gemeentelijke dienstverlening maar ook voor onderwijs en het langer zelfstandig kunnen blijven wonen van oudere inwoners van de gemeente.

Suggesties voor infrastructuurvoorzieningen.

- Verbeter de openbaar vervoersvoorziening tussen de vijf woonwijken. Begin door de aanschaf van een lichtrail (tram). Sluit de lichtrail in Krokke aan op de kusttram.
- Investeer in de ICT-voorzieningen bij gemeentelijke dienstverlening, bedrijven, etc.
- Onderzoek of het mogelijk is het huidige busvervoer te reduceren op onrendabele lijnen. Vervang deze door vervoer op oproep. Op piek momenten kan wel busvervoer worden ingezet.
- Seizoen gebonden tram verbinding onder langs de kust van Binnikyn, via Caskamp naar Sluis.

Gemeentefinancien

Een krimpende bevolking heeft tot gevolg dat de traditionele donaties uit het gemeentefonds zullen dalen. Om de gemeentefinancien op pijl te houden is het noodzakelijk andere bronnen van inkomsten te genereren

Suggesties voor de gemeentefinancien:

- Het invoeren van gratis parkeerplaatsen met verbod op het weekend en in het hoogseizoen (uitgezonderd bewoners van de gemeente).
- Het verminderen van toeristen belasting (bv. het ophogen met extra eco tax component).
- Participeren in duurzame energie projecten, opbrengsten zijn dan ook deels gemeentelijk.
- Aan sluis op een andere verdeelstiel van het gemeentefonds en een beroep doen op fondsen van de Europese Unie.

Mondiale markt

Infrastructuur

DV heeft de toekomst, uiteraard gefinancierd door private partijen. Zorg ervoor dat Zeeland ontsloten wordt, het moet bereikbaar worden, niet alleen eenvoudiger voor mensen uit Vlaanderen, maar ook voor Zandstedelingen. Over de vorm moet worden nagedacht, maar het moet niet uit. Een licht rail, water vervoer, of ondergronds vervoer, het klinkt nu misschien nog als onrealistisch, maar in 2030 is er veel meer mogelijk. Ge om de tafel met vervoerspartijen en het bedrijfsleven om ideeën uit te wisselen.

Gemeentefinancien

De gemeente Sluis heeft marktkerking en heeft een facturerende rol. De rol van de gemeentelijke overheid is in de mondiale markt van 2030 teruggebracht tot basistaken als politie en justitie. Zorg, scholen en vervoer worden private functies. Wees niet bang voor publiek-private samenwerking, dit heeft namelijk de toekomst. Zorg voor minder en eenvoudiger regelgeving.



Bijlage 1 Metaforen voor scenario's

Transatlantische regio (markt)

Dier: Zeeschildpad
Maaltijd: Euroshopper (supermarkt) kant en klaar maaltijd
Vooraanstaande persoon: Geert Wilders
Commerciële organisatie: Media Markt

Zorgzame regio

Dier: Konijn
Maaltijd: Andijwestamppot
Vooraanstaande persoon: Agnes Kant
Commerciële organisatie: Batavus

Mondiale markt

Dier: Vos: Een dier dat zich snel en gemakkelijk aanpassend aan veranderende omstandigheden. Reinaert is slim, maar het gaat hem om de kippen. Al te veel scrupules heeft hij niet.

Maaltijd: Sushi: Hip, trendy, snel, makkelijk en gezond
Vooraanstaande persoon: Duncan Bannatyne: Eén van de "dragons" uit het Engelse tv-programma "dragon's den". Begon met een ijskoker, is nu veelvoudig miljonaire, met allerlei ondernemingen.

Bedrijf: Google: Hoogwaardige technologie, speelt snel in op ontwikkelingen, ontwikkelt zelf voortdurend nieuwe producten.



Bijlage 2 Burgerprofiel passend bij scenario's

Transatlantische regio (markt)

Persoon en persoonlijke situatie

Naam: Jan Modaal, Jan Klaas (Cyril van Hulle)

Leeftijd: 45 jaar

Gezins situatie: Gescheiden, alleenwonend, 1 kind

Levensstijl: Drukke baan bij een commercieel bedrijf, werkt ook in het weekend, vast contract maar geen vaste functie, leeft om te werken (inkomenszekerheid), vindt carrière en presteren belangrijk, leest de Telegraaf digitaal.

Achtergrond: Is hier geboren, heeft een leer-werktraject gevolgd in zorgpark, inmiddels ICT-vaardig.

Taal: Spreektaal: Nederlands, Zeeuws Vlaams

Ligt wakker van: Schrijftaal: Digitaal, extreem doorgevoerde sms-taal

Wordt blij van: Kelderen aandelen, veiligheid op straat, vrijgelaten pedofiel.

Wardt blij van: Sociale verplichtingen waar men niet onder uit kan, buitenstaanders,

Goedkoop en gebruiksvriendelijk koffiezetapparaat, meer blauw op straat,

vernieuwde site marktplaats (gratis bezorgdienst),

Dagelijks de aanbiedingen automatisch ontvangen, vrijheid, digitale persoonlijkke ruimte.

Woonsituatie

Woning en inrichting. Nieuwbouw appartement (goed geïsoleerd), ruim appartement (veel bewegingsvrijheid), onderhoud en service abonnement, bewaakte parkeergarage onder het appartementencomplex, ingericht met noodzakelijke Ikea meubels, technische en functionele snuifjes in huis (vb. thuiswerken en sociale contacten).

Buurt.

Rustige buurt, niet gezellig, wel schoon, weiniggeen contacten met buren en andere bewoners, in de wijk wonen veel alleenwonende mensen, dichtbij goede uitvalswegen
Er rijden camerabusjes door de buurt, digitaal meldpunt bij problemen (oplossing leefbaarheid).

Rol als burger

Verwachting en communicatie richting
Overheid
Digitale dienstverlening (geen vast contactpersoon), 24-uurs service (betrouwbaar, snel, goed en goedkoop).
Politieke activiteiten: stemt niet of tegen establishment (conservatief), klaagt mee met de Telegraaf partij.

Persoon en persoonlijke situatie

Naam: Sofie de Vries
Leeftijd: 38 jaar
Gezins situatie
Levensstijl
is getrouwd met de man die ze tijdens haar studie in Rotterdam heeft leren kennen. Sofie heeft 2 kinderen, zij zijn 12 en 10 jaar oud.
Sofie is actief in de wijkvereniging en lid van Natuurmonumenten en de Fietsbond. In haar vrije tijd is Sofie vrijwilliger bij de Sluis Thuis Tax, daarbij rijdt ze op afroep mensen rond in de gemeente. Ze leest de Libelle en het regionale AD.

Achtergrond.

Motto:
Ligt wakker van:

Wordt blij van:

Werk parttime in de zorg
Betalbaarheid van de zorg
Vader krijgt een linje (waardering)
Haar gelukkige gezin
In haar dagelijks leven kan ze veel betekenen voor anderen

Woonsituatie

Woonst in een 2 onder 1 kap in een kindvriendelijke wijk, dichtbij de ouders
Woonst eenvoudig, functioneel en gezellig met veel ruimte voor het gezin

Rol als burger

Verwachting en communicatie richting
Overheid:
Politieke activiteiten: maatschappelijk actief burgerschap
de overheid regelt alles en is toegankelijk (loket) spreekuur in het wijkbureau

Zorgzame regio

Persoon en persoonlijke situatie
Naam: Sofie de Vries
Leeftijd: 38 jaar
Gezins situatie.
is getrouwd met de man die ze tijdens haar studie in Rotterdam heeft leren kennen. Sofie heeft 2 kinderen, zij zijn 12 en 10 jaar oud.

Levensstijl.

Sofie is actief in de wijkvereniging en lid van Natuurmonumenten en de Fietsbond. In haar vrije tijd is Sofie vrijwilliger bij de Sluis Thuis Tax, daarbij rijdt ze op afroep mensen rond in de gemeente. Ze leest de Libelle en het regionale AD.
Werk parttime in de zorg

Achtergrond.

Motto:
Ligt wakker van:

Wordt blij van.

Vader krijgt een linje (waardering)
Betalbaarheid van de zorg
Aanleg van een grote weg in de wijk
Haar gelukkige gezin
In haar dagelijks leven kan ze veel betekenen voor anderen

Woonsituatie

Woonst in een 2 onder 1 kap in een kindvriendelijke wijk, dichtbij de ouders
Woonst eenvoudig, functioneel en gezellig met veel ruimte voor het gezin

Rol als burger

Verwachting en communicatie richting
Overheid:
Politieke activiteiten: maatschappelijk actief burgerschap
de overheid regelt alles en is toegankelijk (loket) spreekuur in het wijkbureau

Mondiale Solidariteit

Persoonsbeschrijving

Naam: Miranda de Caluwé (vrouw, 60 jaar, alleenstaand, 2 kinderen)

Miranda is een alleenstaande vrouw van 60 jaar. Zij is gescheiden en heeft met haar ex-man (Ferry Aernoudts 63) 2 kinderen. De kinderen zijn inmiddels volwassen en het huis uit. Haar beide kinderen studeren. De dochter studeert in Brussel Europese recht en regelgeving en de zoon studeert in Wageningen milieutechnologie. Ze komen gemiddeld één keer in de maand een weekend bij Miranda (voor vrienden Mira) op bezoek. Miranda is manager van een productie eenheid bij een internationale voedselproducent met een Nederlandse vestiging voor melkproducten. Ze kan hier de komende 10 jaar nog doorgroeien. Miranda heeft verder een abonnement op het tijdschrift Happygez en de ML - XXL (Mondial Live). Ze houdt van biologisch koken en van slowfood. Daarom kookt ze in het weekend graag samen met familie en vrienden uit haar eigen dorp maar ook uit Ierland, Kenia, Thailand en Canada. De producten die ze gebruikt voldoen aan strenge kwaliteitsnormen voor voedselveiligheid. Haar andere hobby's lopen uiteen van trekvogel kijken en winkelen tot het internationale reizen en genieten van een massage in een wellness centre. Het is voor haar wel belangrijk dat haar (verre) vakantie ecologisch verantwoord zijn. Voor haar rust gaat ze yoga beoefenen, mediteren in haar tweede huisje in Thailand (dat ze samen met een aantal vrienden heeft laten opbouwen) of wandelen in de bergen van westelijk Canada. Haar kledingkeuze is weloverwogen, duurzaam met een eenvoudige luxe uitstraling. Ze heeft een breder religieus bewustzijn.

Woonsituatie

Het is dit scenario gemeengoed dat in het bouwproces gebruik wordt gemaakt van duurzaam geproduceerde en gerecyclede materialen. Ze woont in een duurzaam en milieuvriendelijk gescheidde wooneenheden complex dat gecouwd is vanuit het aanpasbaar bouwen concept. Behalve haar eigen tuin heeft ze samen met de andere bewoners een gezamenlijke dakterras. Bij het huis is gebruik gemaakt van de specifieke eigenschappen van de toegepaste materialen. Zo is voor de

daaksolatie gebruik gemaakt van pluggen en mos. Het energiesysteem van het wooncomplex is aangesloten op het lokale ecopark, waar duurzame energie wordt geproduceerd door kleine windturbines, zonnecollectoren en een mestvergistingsinstallatie. Voor de watervoorziening wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van regenwater. Miranda heeft naar woonruimte uitgezocht op ruimte en comfort. De materialen en voorzieningen in de woning zijn simpel en functioneel maar wel van goede kwaliteit. Voor de inrichting heeft ze gebruik gemaakt van de vele beschikbare wereldproducten. De woning is gelegerd in een dorp met een grote verscheidenheid aan bouwstijlen en veel openbaar groen, waardoor de omgeving er veelkleuriger uitziet. Bij alle woonvormen is er rekening mee gehouden dat de inwoners graag veel leefruimte hebben, zowel in als buiten de woning. Voor de openbare ruimte is veel aandacht voor een samenhangend geheel van groen in de wijk en langs doorgaande wegen. Dit is terug te zien in de hometruien langs wegen, verspreide parkjes en woningen zijn waar mogelijk voorzien van een kleine buitenruimte. Bij keuze van haar woning heeft ook meegewogen dat het huis dicht bij een halte van de regionale lightrail is. Ze heeft een hybride auto maar het liefst doet ze alles met de fiets of het openbaar vervoer.

Rol van de burger

Van iedereen in heel Europa en dus ook van Miranda wordt een grote mate van maatschappelijke en politieke betrokkenheid verwacht. Dit blijkt bijvoorbeeld uit lidmaatschap van een politieke partij, participatie in interactieve beleidsvormingsprocessen, maatschappelijke organisaties of mensenrechtenorganisaties. Miranda is politiek betrokken en zit namens de lokale politieke partij Samen Duurzaam in de gemeenteraad. Daarnaast is ze een actief lid van de organisaties Amnesty International, het Wereld Natuurfonds en Cordaid. Ze helpt ze bij Amnesty elke maand met het schrijven van brieven aan buitenlandse regeringen om politieke gevangenen in China en Zuid-Amerika vrij te laten. Ook lokaal is ze erg actief en helpt ze bij allerlei sociale activiteiten. Ze rijdt de kinderen uit dorp regelmatig met het scoobusje, is lid van de kaboutercommissie van de scouting en helpt met het trekken van lijnen op de voetbalvelden. Net als alle andere burgers vervult Miranda haar burgerschapsdienst. Deze maatschappelijke dienstplicht houdt in dat naast de betaalde arbeid een aantal uren per week werkzaamheden moeten worden gedaan om de zwakkeren in de samenleving te ondersteunen.

Mondialis markt

Persoon en persoonlijke situatie

Naam:	Barbapapakameleon (Iemand die zich snel aanpast aan veranderende omstandigheden)
Leeftijd:	65
Gezins situatie:	ingie
Levensstijl:	yup
Achtergrond:	ZPier
Taal:	Nederlands en spreekt behoorlijk wat taalen over de grens, sowieso Engels
Ligt wakker van:	Ziekte en ouderdom
Wordt bij van:	succes in werk en carrière hippe feesten en verre vakanties weldoener zijn (charitas)
Woonsituatie	
Woning en inrichting:	luxe, privacy, gedigitaliseerd en geautomatiseerd huishouden
Staat:	veel single huishoudens, dus daar is de woningvoorraad ook op aangepast
Leefbaarheids:	van alle gemakken voorzien

Rol als burger

Verwachting en communicatie richting overheid.
de overheid levert mij zonder poespas waar ik voor betaal en loopt mij niet in de weg als ik iets wil.
Politieke activiteiten: geen



Bijlage 3 Experimenteren met krimp

De SEV (Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting) zet veel verschillende kansen op met een experiment op het terrein van de krimp aan de slag te gaan. De SEV toetst altijd een hypothese aan de hand van een kleinschalig experiment dat in de praktijk getest wordt. De experimentpartner, bijvoorbeeld een corporatie, voert het experiment in de praktijk uit. De SEV begeleidt op afstand en heeft met name bij de start (haalbaarheid onderzoeken) en aan het eind een rol (evaluatie).

De SEV werkwijze

De SEV heeft vier selectiecriteria voor ondersteuning van een experiment:

- 1 vernieuwend: nog niet eerder gedaan in Nederland
- 2 haalbaar: op een andere plek in Nederland
- 3 transparant
- 4 publiek bezit: resultaten worden in overleg met de experimentpartner openbaar gemaakt, b.v. via website SEV.

De SEV kan ondersteuning bieden in:

- 1 kennis / netwerk: van 2 reeds andere lopende SEV krimp experimenten onder andere in Delfzijl, Oost-Groningen, Garzndijk en Roermond. Ook heeft de SEV contacten met andere organisaties die met krimp bezig zijn: Kenniscentrum voor bevolkingsdaling, IPO, VNG, KEI, Planbureau voor de Leefomgeving, CFV
- 2 financieel: bijdragen aan een haalbaarheidsonderzoek en / of een evaluatie. De daadwerkelijke kosten van het experiment; zelf moet de experimentpartner zelf betalen.
- 3 regelgeving: de SEV heeft veel contacten bij VROM / WAM en kan met hen overleggen om af te wijken van regelgeving mocht het experiment daar om vragen

Mogelijke experimenten met krimp

De SEV heeft mogelijk eden voor experimenten met krimp geïnventariseerd en in een aantal categorieën geïncubated. Elke experiment heeft bepaalde effecten. De positieve effecten kunnen zijn:

1. leefbaarheid neemt toe
2. waardebehoud of waardestijging van het vastgoed
3. toename draagvlak van voorzieningen
4. toename / bevordering doorstroming
5. versterking sociale gemeenschap
6. beperking instroom kansarmen
7. verlenging levensduur vastgoed
8. behoud of verbetering economische positie van bewoners (geen schuld, geen wegvalpen pensioen)
9. instroom kansrijke doelgroepen
10. aanbod verruimen

Economisch:

- nieuwe economische ruimtevriendende functies toevoegen, zoals energieopwekkers, landbouw, werkberging etc.; waardebehoud, toename leefbaarheid
- bewonersinitiatieven alle kansen geven (bottom-up), zodat woningen / terreinen hergebruikt worden voor wooneconomie, klubedrijven, kinderopvang etc.; waardebehoud, versterking sociale gemeenschap

Sociaal/Volkshuisvestelijk:

- stop verkoop van huurwoningen
- nieuwe kleinschalige seriorentconcepten: wonen en zorg, aanbod verruimen, doorstroming bevorderen
- oplossen huidige woningvoorraad tot seniorenwoningen: aanbod verruimen, doorstroming bevorderen
- samenvoegen van commerciële en niet-commerciële voorzieningen, in een dienstzone, toename draagvlak voorzieningen, toename leefbaarheid
- terugkopen: van reeds verkochte huurwoningen: behoud economische positie bewoner

Ruimtelijk:

- bouwstop in een bepaald dorp of woonwijk: behoud waarde vastgoed
- ontbruingsplan: slopen incourante bebouwing: behoud waarde vastgoed
- groen voor rood: slopen zonder vervangende nieuwbouw: maar met groene kwaliteitsimpuls: behoud waarde vastgoed, leefbaarheid vergróten
- rood voor rood: slopen met vervangende nieuwbouw in kansrijk segment: behoud waarde vastgoed, leefbaarheid vergróten, aanbod verruimen, doorstroming bevorderen
- opkopen slechte leegstaande goedkope koopwoningen, opknappen en weer verkopen of verhuren: behoud waarde vastgoed, leefbaarheid vergróten, verlenen levensduur vastgoed
- opkopen slechte bewoonde goedkope koopwoning en opknappen, evt. in huur of tussenproduct koopbaar weer aanbieden: behoud waarde vastgoed, leefbaarheid vergróten, verlenen levensduur vastgoed
- particuliere woningvernetiging, opknapt voor goedkope koop: behoud waarde vastgoed, leefbaarheid vergróten, verlenen levensduur vastgoed
- wisselvooruitgang / kluspartijen aanbieden door corporatie: behoud waarde vastgoed, leefbaarheid vergróten, verlenen levensduur vastgoed

Juridisch (SEV bekijkt samen met VROM naar de mogelijkheden):

- woonruimteverdelingswet / huurvestingswet in een bepaalde buurt of wijk buitenwerking stellen
- overlaten aan de markt, kansen voor nieuwe doelgroepen, nieuwe economische functies
- bestemmingsplan buiten werking stellen in een bepaalde buurt of wijk (ontstimmingsplan): overlaten aan de markt, kansen voor nieuwe doelgroepen, nieuwe economische functies

Financieel:

- krimpfonds instellen (kroopfonds, stategeld, garantiefonds, verenigingsfonds o.i.d.): behoud economische positie bewoner, leefbaarheid vergróten
- geen overdrachtsbelasting: doorstroming vergróten
- levensloopregeling voor ouderen: senior verhuist naar zorgwoning, woning wordt tot nader te bepalen tijdstip verhuurd door de corporatie, met de erfen wordt afgekeerd behoud economische positie bewoner

Voorstel experimenten:

Experimenten kunnen gericht zijn om de bevolkingskrimp te volgen of juist af te remmen en kunnen meer aan de markt overgelaten worden dan wel door de overheid gestuurd worden.

Een experiment kan bestaan uit meerdere ingrediënten en in overleg met een toekomstige experimentpartner worden vorm gegeven.